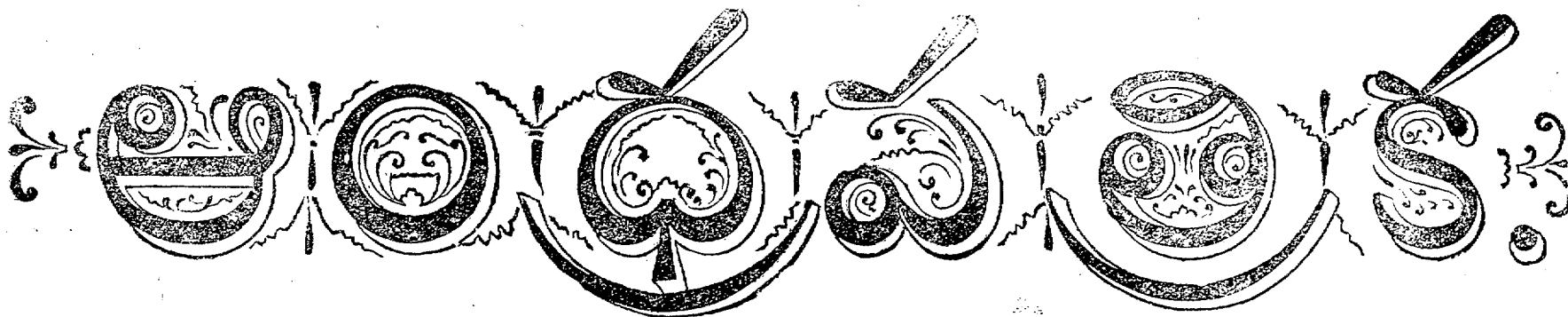


విడి చిత్ర గాళి రంగు.

Registered No. M. 1118.

Post Box No. 212.

TelePhone No. 544.



310055 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 3.

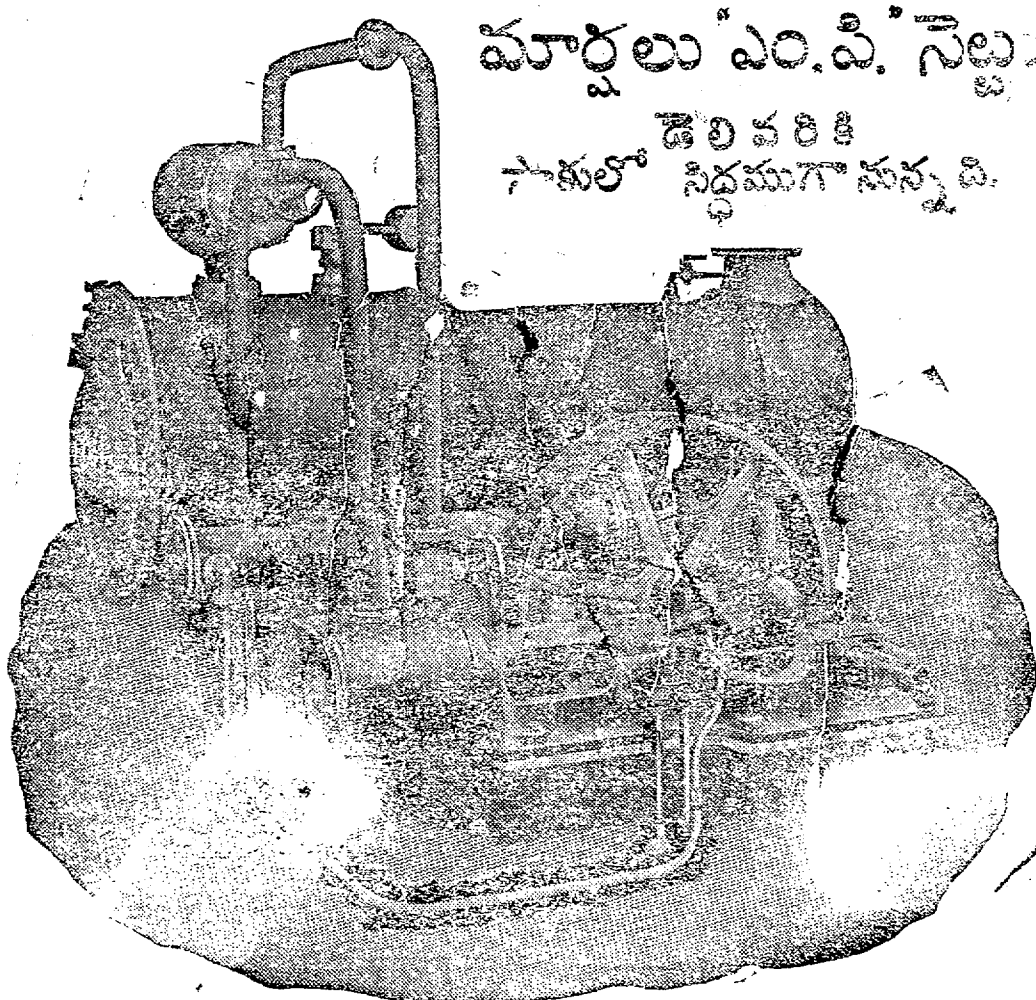
జెన్నవట్టణము 1921 వ సం॥ ఆగస్టునెల 11 తేది గురువారము

No. 110.

సంపుటము. ౮

దుర్మతి నామ సంవత్సర శ్రావణమాస శుద్ధ ఆష్టమి ౮.

సంచిక. ౧౦౦



మార్వలు 'ఎం.పి.' నెట్టు.

డెలివరీకి
గారు సిద్ధముగా నున్నది.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, నూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై పింగు
మొదలగువాటిలో పయిన ఉండునది మార్వలు 'ఎం. పి.' చూర్తి నెట్టు
యొక్క నివరణము ధరలకు ఇతర నివరణములకు ఈ దిగువ చిరునా
మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1808

మార్వలు నన్ను షి కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

కాన్ పోస్ట్ బాక్ నెం. 9, కలకత్తా.

నెం. 9, నెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

ఈ నొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెల్గ్-బి.సి.
ఇతర వీరియైన నొప్పులకు ఈ
మా అమృతాంజనమును గాడి
చేసి మాత్రమున కలుగును.
జీలక ౫౦ 0.10-0 ఆనాడు.



మోహనలైలము

నీచ 1.5 0.12-0.

తామరలైలము

జల్ది 1.5 0.6-0

పండ్ల పొడి

జల్ది 1.5 0.3-0

అమృతాంజనం డిపో,

కలకత్తా - మదరాసు

స్వరాజ్య భజన కీర్తనలు

౮ గతాశయము, మూలక జట్టు గల 50 కీర్తనలు 0-4-0

దేశీయ కీర్తనలు

కావ్యీకరణము, క్రొత్తవి గల 40 కీర్తనలు 0-3-0

దేశీయ పదము

చక్కని పాట. 260 చరణములు. అనేక విషయములు 0-2-0

ఈ మూడు పుస్తకములు ౨. 5. ద్వారా 0-14-0 అవును.

టి. వి. నుల్లూరాపు, గవర్నరు పేట, బెజవాడి.

మొట్టొక గమనింపు.

యోగ్యతా పత్రములు.

2042

(1) నేను పేగుల సంబంధమైన క్యాఫిటీ 7 సంవత్సర
మునుండి వాడవలసిందిగా. కాశీ ద్వారా మెనికల్ హాల్ వారి
తైకోజ్జ అనేది స్పెషల్ బొంబాయి నుండి రికవరీ
శ్వప్రయోగము.

ఉజ్జయిని

ఎల్. సి. కపూర్

28-9-18.

కల్కత్తా ఫోర్.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు-

తక్షణమే

ప్రాసిన తపాలా ఖర్చులు కూడను అపేక్షించక ఇప్పుడే మీకు
ఒక ప్రతి "కామశాస్త్రము" పంపెదము.

స్వరపడుడు!

ఇట్లు,

వైద్యశాస్త్ర మనిశంకర్ గోవిందజీ,

ఆతంకనిగ్రహ యావధాలయము, 28, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఈ ప్రాస్పెక్టును మద్రాసు జాయింటు స్టాఫ్ కంపెనీల అసిస్టెంట్ రిజిస్ట్రారుగారియొద్ద
దాఖలు చేయబడియున్నది.

శ్రీ మీ నా క్షి మి ల్కు లి మి లె డ్.

[1918 సంవత్సరము ఇండియా కంపెనీల ఆక్ట్ ననుసరించి ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది]

మూలధనము రూ. 50,00,000.

వాటా 1-కి రూ 20 లు చొప్పున 2,50,000 వాటాలుగా విభజించబడియున్నవి.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన ప్రకారము చెల్లించవలెను :—

దరఖాస్తుతో రూ 5 లును, మంజూరైనపుడు రూ 5 లును, మిగిలినపైకమును తదవ 1-కి రూ 5 లకు ఎక్కువ కాకుండా దఫాలు
వారిగా చెల్లించవలెను. ప్రతిరెండు దఫాలకు మధ్య మూడుమాసములకంటె తక్కువకాని వ్యవధి యుండును.

డైరెక్టరులు

- 1 టి. ప్రకాశం ఎస్కైరు, బార్-అట్-లా, మైలాపురము, మద్రాసు
- 2 అబ్దుల్ హుస్సేన్ ఖలీలి ఎస్కైరు, వర్తకులు, మద్రాసు
(మెస్సర్స్ మహమ్మదు ఖలీలు అండు సన్స్)
- 3 గోకుల్ దాసు గోవర్ధన్ దాసు ఎస్కైరు, వర్తకులు, మద్రాసు
(మెస్సర్స్ మురళీదాసు రామ్ దాసు అండు సన్స్)
- 4.సి.పి.వి. బాలస్వామినాయుడు ఎస్కైరు, బాంకరు, భూస్వామి, మధుర
- 5.పి. రామస్వామిశెట్టి ఎస్కైరు, వర్తకులు, భూస్వామి, మధుర
- 6 కారుముత్తు త్యాగరాజ శెట్టి ఎస్కైరు, బాంకరు, మధుర
- 7 రాంజీ కళ్యాణ్ జీ ఎస్కైరు, వర్తకులు, మద్రాసు
(మెస్సర్స్ కళ్యాణ్ జీ అండు సన్స్)

బాంకరులు

- ది ఇంపీరియల్ బాంకు ఆఫ్ ఇండియా, మద్రాసు
ది ఇండియన్ బాంకు, లిమిటెడ్, మద్రాసు, మధుర
ఆడిటర్లు
ఎమ్. కె. డన్ డీకర్ ఎస్కైరు, బి. ఏ.ఎఫ్.ఎస్. ఏ. ఏ.,
(లండన్); ఎఫ్. ఎమ్. యు. 1/32 ఆర్మీనియన్ వీధి, మద్రాసు
సాలిసిటర్లు
మెస్సర్స్ గ్రాన్ట్ అండు గ్రేటోరెస్కు, మద్రాసు
మేనేజింగు ఏజెంట్లు
మెస్సర్స్ కళ్యాణ్ జీ అండు సన్స్, 420, టంకళాలవీధి, మద్రాసు
రిజిస్టరు ఆఫీసు
420, టంకళాలవీధి, సాపుకారుపేట, మద్రాసు

ప్రాస్పెక్టు.

(1) ఈ కంపెనీ సంఘమువారి మెమోరాండములో దెల్పినట్లు మధురయందు
వడుగుటకును నేయుటకును ఒక మంచినీయత్రాలను ఏర్పాటుచేయు నుద్దేశముతో
స్థాపించబడినది. రంగులు వేయుటకుగూడ కావలసిన యంత్రములు రప్పించబడును.
చుట్టుప్రక్కల ప్రత్తిపండు జిల్లాలలో మంచి ప్రత్తిని తయారుచేయుటకు కావలసిన
జిన్నీంగు అండు వ్రెస్సింగు ఫ్యాక్టరీలు స్థాపించబడును.

(2) వడుగునట్టియు నేయునట్టియు యంత్రాలయమువల్ల దక్షిణ యిండియా
దేశమున అధికమగు లాభము గలుగు నని వేరుగ చెప్పవచ్చును. మగ్గుముద్రా
నేయువారికి కావలసినంత నూలు, ఇవ్వబడు యంత్రాలయములు సరఫరా చేయు
టలేదు. ఈ కారణమునా స్థానమునండి చాలానూలు రప్పించబడుచున్నది.

(3) దక్షిణదేశమున ప్రత్తిపండు స్థలములలో మధురజిల్లా ఉత్కృష్టమై
నది. మంచినీయత్రా కార్మికవనతి చక్కగనున్నది. వైపునదిని రంగువేయుటకు మిక్కిలి
అనుకూలముగా నుండును.

ఈ యంత్రాలయమునందు చేయబడునట్లు రైలు వసతియుండుటచే ఆచుట్టు
ప్రక్కల ప్రాంతముల జిల్లాలలో అతి శీఘ్రకాలములోనే అమ్ముడుపోగలదు.

(4) 5 లక్షలు నిలువగల వాటాలు అమృతదగానే డైరెక్టరులు వాటాలను
మంజూరుచేయుటకు ప్రారంభింతురు.

(5) కంపెనీనిబంధనల ననుసరించి 250 వాటాలను పుచ్చుకొనినవారే కంపెనీ
డైరెక్టరుగా నుండుట కర్తవ్యము.

(6) డైరెక్టరులకు ఈక్రింద తెలుపబడిన అర్హతలు నుండవలెననియు, ఇంత
మొత్తము ప్రతిఫలము యివ్వబడు ననియు ఈ దిగువ నిబంధనలలో నిర్ణయింపబడినది.

(108 నిబంధన) ఈ కంపెనీ డైరెక్టరులు రూ 5000 లు విలువ గల
250 వాటాలకు తక్కువకాకుండ పుచ్చుకొనవలెను. ఈనిబంధన దిబెంచరు డైరెక్టరుల
పట్ల అనువర్తింపదు ఈ అర్హత లేకుండ వాటాదారులు డైరెక్టరులుగా ఆప్తుచేయ
వచ్చునుగాని నియమింపబడిన ఒక మాసములోగా 250 వాటాలు కొనవలసియుండును.
అట్లుచేయనియెడల నిబంధనలను అనుసరించి అన్ని వాటాలు కొన్నట్లుగా పరిగణించి
అవిధముగనే మంజూరు చేయబడును.

(107 వ నిబంధన) ప్రతిసభకును హాజరు డైరెక్టరులు రూ 50 లకు అధికము
కాని మొత్తమును ఇచ్చుటకు డైరెక్టరులు నిర్ణయించెదరు. వాటా సర్టిఫికేట్లు డి

ర్లు మున్నగు ఇతరవాటియందు చేవ్రాలు చేయుటకు పేర్కొనబడిన డైరెక్టరులకు
అధికముగా కొంతద్రవ్యము ఇయ్యబడును. ఇదిగాక జనరల్ మీటింగునందు మంజూ
రైనవిధమున డైరెక్టరులకు మరికొంతద్రవ్యము ఇయ్యబడును. ఇట్టి మొత్తములు
తమలో తాము నిర్ణయించుకొనవలసిన డైరెక్టరులు పంచుకొనెదరు. సం॥ రమలో
గా వారు భాగములను నిర్ణయించుకొననియెడల ఆ మొత్తములను డైరెక్టరులు అందరు
సమముగా పంచుకొనెదరు.

(108 నిబంధన) మద్రాసునందు నివసించని డైరెక్టరులకు మీటింగుకు హాజరు
టకు వ్యాయమైన ప్రయాణపు ఖర్చులను డైరెక్టరు నిర్ణయించెదరు. ఈ ఖర్చులతో
బోర్డు మీటింగుకు వచ్చినందుకు రూ 50 లు కూడ మొగబడును. ప్రత్యేకసంఘ
ములయందు పనిచేయుటకు నియమింపబడిన డైరెక్టరులకు ఈనిబంధనల ననుసరించి
కొంతద్రవ్యమును డైరెక్టరులు మంజూరి చేయుచుందురు.

కళ్యాణ్ జీ అండుసన్స్ కంపెనీవారికిని ఈకంపెనీవారికిని ఈక్రింది ఖరారు
నామా జారీ అయినది. కళ్యాణ్ జీ అండు సన్స్ కంపెనీపనులు నిర్వహించుచున్న
రాంజీ కళ్యాణ్ జీగారును, వారి వెనుకవచ్చు హక్కుదారులును ఈ కంపెనీ రిజిస్టరు
అయిన తేదిమొదలు 30 సం॥ రమలవరకు ఈకంపెనీకి మానేజింగు ఏజెంట్లుగా పని
చేయుదురు. వారికి ఎప్పుడట్లుండుట నిష్ఠము లేకపోయినను రాజీనామా నియ్య
వచ్చును. కంపెనీ నికరలాభముమీద నూటికి రూ 10 లు చొప్పున కమిషనును,
నెల 1 కి రూ 1000 లు అలవెన్సుక్రిందను వారికి ఇయ్యబడును.

ఈ కంపెనీకి మానేజింగు డైరెక్టరులుగా నుండుటచే, అయితే ఏసంవత్సరము
నందైనను పంచవలసిన డివిడెండ్లు చెల్లించబడిన మూలధనములో నూటికి 10 వ వంతు
కన్న తక్కువయినచో వీరికి అలవెన్సుమూత్రమే యియ్యబడునుగాని కమిషను ఇయ్య
బడదు.

(10) ఈవై ఖరారునామా ప్రకారము కల్లియన్ జీ అండు సన్స్ వారికి ఇచ్చు
జీతము విషయమై ఆకంపెనీ అధికారియు ఈకంపెనీ డైరెక్టరులలో నొకరు రాంజీ
కళ్యాణ్ జీగారు మిక్కిలి క్రద్ధపరీంతురు.

(11) ఈ కంపెనీవారు చెల్లించవలసిన ప్రారంభఖర్చులు రూ 15,000 లని
అంచనా వేయబడినది.

(12) కంపెనీయొక్క నిబంధనలు ప్రాస్పెక్టులో నొకభాగముగా చేర్చ
బడినది.

(13) వాటాలు మంజూరుచేయబడిన 12 నెలలకు పిమ్మట వాటా సర్టిఫికేట్లు
తయారు చేయబడి యియ్యబడును. అంతకుముందు ఇచ్చుటకు సాధ్యపడదు.

(14) మంజూరు చేయబడిన డిపాజిట్లు సంపూర్ణముగా తిరిగి వాపసు చేయబడును. దరఖాస్తుచేసిన దానికంటెను తక్కువవాటాలు మంజూరుచేయబడిన మిగిలిన మొత్తము మంజూరుచేసిన పిమ్మట నియమలను మొత్తముకొద్ద చెల్లుబెట్టుకొనుటకును. ఇకముందు నిర్ణయింపబడిన సమయమునందు చెల్లింపవలసిన మొత్తమును చెల్లించినచో, ముందు చెల్లించిన మొత్తములకంటె వాపసు చేయబడదు వాటాలు రద్దుచేయబడును.

(15) ప్రాప్తికృతులు, నమూనాఫారములు ఈ క్రిందివిధములందు వారకును

(1) కల్లియన్ జీ ఆంధ్ర సన్స్ మద్రాసు, మధుర.

(2) ఇంపీరియల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా, మద్రాసు.

(3) ఇండియన్ బ్యాంక్, లిమిటెడ్, మద్రాసు, మధుర.

(16) బోనైడు ప్రోకర్టరు దరఖాస్తులపై నూటికి రూ. 2 లకు ఆధికము గాకుండా కమీషను యియ్యబడును.

మద్రాసు, 11.7.21.

టి. ప్రకాశం.

అబ్దుల్ హుస్సేను ఖలీలీ

గోకుల్ దాసు గోవర్ధనదాసు

వి. బాలస్వామినాయుడు

ఏ. రామస్వామిస్వామి

కె. త్యాగరాజశెట్టి

రామజీ కళ్యాణ్ జీ.

వాటాలకు నమూనాఫారము

శ్రీ మినాక్షీమిల్క్ లిమిటెడ్ డైరెక్టరులుగారికి,

420, టంకరావీధి, మద్రాసు.

మహాశయులారా,

మొన్నన్న కళ్యాణ్ జీ ఆంధ్రసన్స్, మద్రాసు.

ఇంపీరియల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా.

ఇండియన్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్, మద్రాసు, మధుర.

పై కంపెనీయొక్క మూలధనమునకు గాను ప్రకటించినవాటాలలో నేను-మేము.....వాటాలను పుచ్చుకొనగోరి వాటా 1 కి రూ. 5 లు చొప్పున.....డిపాజిట్లకొద్ద చెల్లించివాను-ము. నేను-మేము కోరినన్ని వాటాలనుగాని, దానికంటె తక్కువైనవిగాని ఎన్ని వాటాలు వా-మా కొనుగోదగో అన్నిటిని పుచ్చుకొనుటకు నేను-మేము సమ్మతించుచున్నాను-ము. మంజూరుచేయబడు వాటా 1 కి రూ. 5 లు చొప్పునను, తమకు రావలసిన మిగిలిన రూ. 10 లు కోరినప్పుడు చెల్లించుటకు ఒప్పుకొనుచున్నాను-ము. మీ మెమోరాండమునందును కంపెనీయొక్క నిబంధనలందును ప్రకటించిన ప్రకారము తమరు ఇచ్చినన్ని వాటాలకు వా-మా చేరు రెండురెండు చేసికొనుటకు ఇందుమూలకముగ తమకు హక్కు గలదని తెలుప మైనది.

సంతకము.....

మేరు పూర్తి.....

వృత్తి.....

జరుగవా.....

తేది.....

నమూనా డిపాజిట్లు చెల్లించినందుకు రసీదు

శ్రీ మినాక్షీమిల్క్, లిమిటెడ్

స్థలము.....

తేది.....

నెం.....

ఈ.....1921 సంవత్సరం.....తేదిన పై కంపెనీయొక్క రూ. 20 ల వాటాలకు గాను డిపాజిట్లుగా పంపిన.....రూ. హయలు.....నుండి ముట్టినది.

రూ.....

పైకము పుచ్చుకొనినవాల్ సంతకము

(ఈరీతు నిచ్చి మున్నందు వాటాల గట్టిపేటును పుచ్చుకొనుటకు మీని ప్రయత్నించుచున్నాను)

సర్వజనసమత్వము

కలకత్తా చివరపు భావములు

కలకత్తా చివరపు భావములు (కావ్యము) కావ్యము—

మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని ఏకాంత్య భావమును దీని చూడవచ్చును. అట్లు చూచి తెలుపు భావములు నడిచి నడచును. భారతీయుల సామ్యభావమును కోరచున్నాము. అంగ్లేయులతో గరిష్ఠమైన మేలికా పోరాటమును చేయుటకు వారు తెలుపుచున్నాము. మానవుల మందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. దీనిని గ్రహించి మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. మానవుల మందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. దీనిని గ్రహించి మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము.

మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. దీనిని గ్రహించి మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. దీనిని గ్రహించి మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము.

మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. దీనిని గ్రహించి మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. దీనిని గ్రహించి మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము.

మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. దీనిని గ్రహించి మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. దీనిని గ్రహించి మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము.

మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. దీనిని గ్రహించి మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. దీనిని గ్రహించి మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము.

మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. దీనిని గ్రహించి మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. దీనిని గ్రహించి మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము.

మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. దీనిని గ్రహించి మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. దీనిని గ్రహించి మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము.

మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. దీనిని గ్రహించి మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. దీనిని గ్రహించి మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము.

మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. దీనిని గ్రహించి మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము. దీనిని గ్రహించి మానవులందరూ ఒకటేమనిషి అని భావించుటకు కోరచున్నాము.

వనాశధనసర్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తమయొక్క అవసరమైన భాగమును అందించు శక్తిని గలది. ధర 1-1500

ఇండియా లోకంలోని ఎక్కడైనా వనాశధన సర్వరిల్లాను పొందవచ్చును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్.

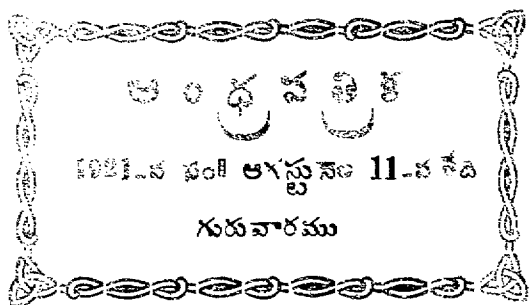
నెం 144 ఫనకవాడి బొంబాయి

హిందీ బాలశిక్ష.

తృతీయముద్రణము పూర్తి అయి విక్రయమునకు సిద్ధముగనున్నది. ఇదివరలో చూడు దరఖాస్తులు పంపిన వర్తకులకును, ఇతరులకును ఈగ్రంథముల పంపు నేర్పాట్లు చేయుచున్నాము. ఈగ్రంథ విక్రయమునలని సామ్యులయు తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి సమర్పించబడును కాన వీటిలు తిరుగ గొట్టక నారించెద రని కోరుచున్నాము.

హిందీ మొదటివాచకము తయారగుచున్నది. ఇంక పక్షము రోజులలో వెలువడగలను. కావలసినవారు దరఖాస్తులు వెంటనే పంపవలెను.

ప్రతి 1-కి పోస్టు ఖర్చులు సహా 0.9-0.
మనియార్డరు ఖర్చు 0-2-0



మేలగను కలవరము

బొంబాయి రాజధానియందలి మేలగను పురమున కొంతకాలముక్రిందట జరిగిన అల్లరులు సంతాపహేతువులయ్యెను. జాతీయోద్యమము హిందూ జేశమునందంతటను అహింసనే ప్రధాన లక్ష్యముగ నైకొని బనిచేయుచున్న తరుణమున మేలగను సంఘటనములు సంభవమగుట, శోచనీయమయినను, భారతీయుల సద్భావమును మరొక దృఢముగ స్ఫుటపరుచుట కివి కారణ భూతము లయ్యెననుటకు సందియములేదు. ఇందులకు నిదర్శనముగ బొంబాయినగరమునం దిటీవల గూడిన కాంగ్రెసు సంఘ సభవారు మేగను నగరమునందు ప్రజల గుంపులు చూపిన నిగ్రహాతిక్రమణమునకు విచారమును దెలిపి యుండిరి. దుర్భరకఠిన్మతులలో సయితము శాంతిని విడనాడక, ఇంద్రియనిగ్రహముజూపిన భార్యారు, మాతీయారి, గుంటూరు, చీరాల పేరాల, కేరళ, కశ్మిర మొత్తర రాష్ట్ర, కూజహార్, మొదలగు ప్రదేశముల నడవడిని వారు కొనియాడిరి. ఇందుబట్టి, కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు అహింసభావమును ప్రజలలో వ్యాపింపజేయుట కెట్టియత్నముల జేయుచున్నదియు వెల్లడి గాగలదు. గాంధీమహాత్ముడు మేలగను కలవరము, ఉద్యమాభివృద్ధికి భంగకరమని చాటియుండెను. ఆకారణముచేతనే శాసనాతిక్రమణము నవలంబించకముందు, ఆత్మనిగ్రహము నలవరచుకొనుట యావశ్యకమని, గాంధీమహాత్ముడు అనవరతము బోధించుచున్నాడు. అఖిల భారత కాంగ్రెసుసంఘమువారు గూడ, స్వదేశ తీర్మానములోనున్న కార్యక్రమము పూర్తియగువరకు, శాసనాతిక్రమణమును నిలిపియుంచవలెనని తీర్మానించిరి. అయినను, రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘముద్వారా కాంగ్రెసు కార్యాచరణసంఘమువారి యనుమతి బొంది, ఏరాష్ట్రమయినను ఏప్రదేశమయినను శాసనాతిక్రమణము నవలంబింపవచ్చునని, తీర్మానమునందు, మినహాయింపు సూచించబడినది. ఇందునుబట్టి శాసనాతిక్రమణము నవలంబించు బాధ్యత ఆయా రాష్ట్రములపై మోపబడినదని గ్రహింపవచ్చును. స్వదేశప్రతిపక్ష పూర్తియైనప్పటికీ, ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమా

వేశము గూడి అంగీకరింపవలసియున్నను గూడ, అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు శాసనాతిక్రమణమును ప్రతిపాదించుటకు వెనుదీయరని, తీర్మానమునందు గలదు.

ఈకారణముచే ఏయేరాష్ట్రములవారు, ఆయా రాష్ట్రకఠిన్మతులను ప్రత్యేకముగ వరిశీలించుట యావశ్యకము. అహింసాతత్వము తమతమ రాష్ట్రములం దెంతవరకు బాగుగ నాలుకొనెనో, రాష్ట్రీయసంఘములు బాగుగ విచారించుట యోగ్యము. మేలగను అల్లరులనుగూర్చి విచారించి సత్యమరయుటకు మహారాష్ట్రదేశపు ప్రావిన్సియల్ కాన్సల్టేషన్ వారు, విచారణ సంఘము నొకదాని నేర్పరచియుండిరి. ఆ సంఘమునకు కేల్కారుగా రధ్యక్షులుగనుండిరి. ఈ సంఘము వారు తమనివేదికను ప్రచురించిరి. ముందుగ, అల్లరులను పూర్వము ఆకట్టకమునందు కలిగిన సందర్భములను కొన్నింటిని వివరించిరి. కండ్రెండు సంవత్సరములక్రిందట, మహమ్మదీయలలో రెండుపక్షము లుండెడివి. ఒకపక్షము వారు అధికారుల ప్రావకము నాశించియుండిరి. మరొకపక్షమువారు స్వతంత్రస్థితియందుండిరి. నిరాకరణోద్యమ ముపురమునందును వ్యాపించెను. హిందూ మహమ్మదీయ సంఘములలో నైకమత్యము ప్రబలమయ్యెను. ప్రజాహితవైమునం దుభయులను కలసి పనిచేయుచుండిరి. పోలీసువారి సహాయము లేకుండ తమతమ పంపుగలను జరుపుకొనుచుండిరి. హిందువులలోను, మహమ్మదీయులలోను, మితవాదులు మాత్రము ప్రజలలో నుద్భవించిన నూతనాశయములను కనుగొనకబోయిరి-అందుచేతాతీయవాదుల ప్రయత్నముల కడ్డదగల నారంభించిరి. ఖలాఫాత్ యుద్ధముము నెదిర్చిరి. ఖలాఫాత్ ప్రచారకులు జాతీయపాఠశాలను స్థాపించునిమిత్త మొకనిధిని నెలకొల్పిరి. ఈనిధిని వరిపాలించెడి నిషయమున, నిరాకరణావలంబులలోనే తగాదాలు ప్రారంభమయ్యెను. సహకారవాదు లీనిధి యసలే పనికిరాదని పట్టుబట్టి, ప్రతికూలముగ బనిసేయసాగిరి.

సహకారవాదులు తమ ప్రాతికూల్యము మూలమున, అధికారు లీవిషయమై జోక్యము కలుగజేసికొందురని యూహించిరి గాని, వారటుల జరుపలేదు. ఈనిధిని వసూలుజేయుటలో నిరాకరణావలంబులు ప్రజలను నిర్బంధింపలేదని డిప్యూటీ కలెక్టరుగూ మోబెడ్డిగారు తగినవిచారణ జరిపి యంగీకరించియుండిరి. వాలంటీరులు చేతులతో కర్రలను గొనిపోయియుండినను, వారు నిధిని వసూలుజేయుటలో నిమగ్నులై యుండలేదని, విచారణ సంఘమువారు నిర్ణయించిరి. ఊరేగింపులలో వారు కర్రలతో వెడలి నను వైభవముకొరకే వారటుల జేసియుందురుగాని, దార్జన్యము నుపయోగించు నిమిత్తము గాదని కమిటీవారు స్థిరపరచిరి. అయినను, సహకార వాదుల కిద్దియొక సందుగ దొరికెను. కొందరు మాల్వీలు సభలలో నుండేపూరితముగ నుపన్యాసముల గావించిరి. నిరాకరణావలంబులలో కొందరూరుకొనక, ఏప్రిలు 1-వ తేదిన నైకప్రకటనము గావించిరి. ఆ ప్రకటనమునందు సభలలోగాని వీధులవెంబడిగాని కర్రలను ఆయుధములను ధరించి తిరుగగూడదను మొదలగు నిబంధనలు వివరింపబడెను. ఈప్రకటనముపై పదునెకండుమంది సంతకములజేసిరి. వీరి వర్తనము కొందరు మహమ్మదీయులచే బహిరంగముగ విమర్శింపబడెను. రానురాను ప్రకటనకర్తల స్థితి దుర్భరముగాజొచ్చెను. ఇరుపక్షములవారును, వారి నైతికపాదువసాగిరి. ఏప్రిలు 2-వ తేదిన, జిల్లా మేజిస్ట్రేట్ గారొక ప్రకటనముగావించి, దాని

యందు బహిరంగసభలలోనికి కర్రలను దీసికొని పోగూడదని ఆజ్ఞాపించిరి. అపయిన, నిరాకరణావలంబుల ప్రకటనమునే అవకాశముగ గయికొని, అధికారులు నిర్బంధములను కొనసాగించుచున్నారని, ప్రజలు తలంచుట సంభవించెను. తుదకు కర్రలసూర్చిన తగాదా పెచ్చుపెరిగెను. ఏప్రిలు 12, 13 తేదీలందు జరిగిన సభలో, కొందరు విద్యుత్తులు కర్రలతో వెడలిరి. పోలీసువారు కొన్ని కర్రలను స్వాధీనపరుచుకొనిరి. అధికారప్రకటనము నతిక్రమించినందులకు వాలంటీరులపై పోలీసువారు కేసులను దెచ్చిరి.

25 తేదిన కేసులు విచారణకు వచ్చెను. మేజిస్ట్రేటు విధించెడి జరిమానాలను చెల్లించవలయునని, నాయకులు వాలంటీరులకు సలహానిచ్చిరి. ఒక్క పోలీసుభటుని సాక్ష్యముమీద, కేసు నిర్ణయింపబడెను. కఠినముగ జరిమానాలను విధింపవలయునని, పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు గారు మేజిస్ట్రేటును ప్రోత్సహపరచియుండిరి. అందుమీద మేజిస్ట్రేటు తలయొకటింటికి ఏబది రూపాయల జరిమానాను విధించెను. దానిని చెల్లించనియెడల ఒకమాసమువరకు జయలులోనికి వెడలవలయు నని తీర్పునిచ్చియుండెను. వాలంటీరులు పన్నులను చెల్లించనందున కారాగృహమునకుగొంబోబడిరి. త్రోవలో సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు గారు ప్రజలను ఎత్తిపాడువసాగిరి. అంతటితో ప్రజలు ఉండేపూరితము లయిరి త్రోవలో నొకపోలీసుభటుని అనమానపరచిరి. ఈవార్తను వినిన వెంటనే, సాయుధభటులు కొందరతో సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు వచ్చి, ప్రజలగుంపును చెదరగొట్టుటకు చిన్న చిన్న గుండ్లను ప్రయోగింపజేసెను. ఇందువలన ప్రజలకు మరింతకోపము గలిగెను. సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు హిందూదేవాలయమున దాగెను. గుంపులుచేరి, ఆదేవాలయమునకు నిష్పటించిరి. పారిపోవుచున్న సబ్ ఇన్ స్పెక్టరును మరియొక పోలీసుభటుని, పథజేసిరి. మరునాడు లూటీ కొంతవరకు జరిగెను. జరిగినసందర్భములను తేటకరచి, విచారణసంఘమువారు తమయభిప్రాయమును నివేదికాంతమున పొందుపరచిరి.

మేలగను అల్లరులు జరుగుటకు, ముందుగ కుట్ర జరుగలేదని, విచారణసంఘమువారు నిర్ణయించిరి. తాత్కాలికోడేకమే యిందుకు కారణమని వారియభిప్రాయము. అధికారులయినను, పరిస్థితులను విషమస్థితికి దెచ్చుటకు కుట్రబన్న లేదని ఏ నిధిప్రాయపడిరి అయినను, కర్రలవిషయమై అధికారులు ప్రకటన గావించి, అనవసరకలవరమున కవకాశ మిచ్చిరని, వీరు వివరించిరి. సబ్ ఇన్ స్పెక్టరుగారును మేజిస్ట్రేట్ గారును కోర్టులో జూపిన వర్తనము నింద్యమని విమర్శింపబడుచు. కన్నులను చెల్లించుటకు వాలంటీరులకు వీల్లేనిచ్చినవో ప్రజలు నెమ్మదిగ కోర్టునుండి వెడలిపోయెడివారే. సబ్ ఇన్ స్పెక్టరుగారు అనవసరముగ తుపాకుల ప్రేల్పించిరని, విచారణసంఘమువారు స్పష్టపరచిరి. అధికారులలోపముల వివరించి, ప్రజలలోపములను పిమ్మట దెలిపిరి. నిరాకరణావలంబుల ప్రకటనమును ధిక్కరించుటకు సూక్ష్మముతోడ్పడి యుండగూడదనియు, వాలంటీరులపై విధింపబడిన పన్నులను చెల్లించుటకు కిలాఫాత్ సంఘావ్యోగులు సిద్ధముగ నుండియుండవలయుననియు, వారు అభిప్రాయమిచ్చిరి. ఏవిధమునజూచినను సబ్ ఇన్ స్పెక్టరును పధించుట కూరమనియు, హిందూదేవాలయమును తగులబెట్టుట పాపకృత్యమనియు, విచారణసంఘము దెలిపెను. ఇటులనే లూటీలు గూడ ఖండింపబడెను. నిరాకరణోద్యమనాయకులు, సత్యమును

అంధ్రవంశీతుని మరణము:- తెలుగు వంశీకులును, హతయౌగవధిమక చాన్నకు గ్రంథకర్తలు, అంధ్రవంశీకులను, విద్యావతి వల్లీకానంపావణులు నగు వోయందూరు వంశస్థులు అశ్రద్ధగాదు నన్నరాతి 2 గంటలకు వత్తువాక ముద్ర చన్న ప్రయోగము మృతినొందరని రోజువులకు నివారించు చున్నాము. అంత విచారముందరని, అనాధ సాగరము, అనంత మత ఆశ గ్రంథములనుబట్టి రచించిన చాలి అశ్రద్ధ భగవంతుని కాలిని ప్రసాదించు ను!

గుంటూరు ప్రజాశక్తి విజృంభణము - తిలకు సంబరము

(కృష్ణా ప్రతికము)

ఆంధ్రోద్యమము బహుశ్వదలినప్పుడు గుంటూరు జిల్లా ముం దుల జేసిన సంకతి మొట్టమొదటి దెలిసియున్నది. ప్రభుత్వము ప్రజాశక్తి గుంటూరు జిల్లాలోని బాపట్ల గ్రామమునందు జరిగి నది. ఈ ఉద్యమమునకు ఆగ్రహము సర్వసంగత్యాగముచేసి దేశభక్తియునైనట్టివో లోకమునకు జాపి మార్గదర్శకుడైనది, గుంటూరు పురపంచములగు కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులు గారు. వీరి నాయకత్వము క్రింద జాలమంది యువకులు దేశ హితమునకు బూని, సర్వవిధముల గుంటూరును ఆంధ్ర మండలమునకు లోకరక్షకులుగా జేయుకొనిరి. అసహాయోద్యమము ప్రారంభమై నపుటినుండియు గూడ నీ గుంటూరు జిల్లా ప్రాంతములను వహించుట యెంతయు సహజమే కాని, ఆశ్చర్యకరమైన విషయము గాదు. అన్ని జిల్లాలలో గంటే గుంటూరు జిల్లా యందే యెక్కువమంది న్యాయవాదులు తమవృత్తిని బరికృతించి అసహాయోద్యమ ప్రచారమును గావించుచుండిరి. గావవాడము, సీతారామకృష్ణి, లక్ష్మీనారాయణ, నరసింహారావు, నరసింహాచారి, కోటిశర్మారావు, నూర్యనారాయణ గార్లు ఇంకను తమతమముగ్గులెంతకో, చాల లాభదాయకమైన న్యాయవాదవృత్తిని వదలుకొని, దేశహితమున నెట్టికో మాపి ప్రశంసాపాత్రులైరి.

చీరాల

ఈ జిల్లాలో నొకభాగము కదిలి ఇంకొకభాగము కదలక పోలేదు. చీరాల పేరాల కథ ఇదు భారతవర్షమున కంతకు దెలిసిపోయినది. సుమారు ఇరవదివేల జనము తమ ప్రేమావహమైన ఇండ్లను, స్థలములను, వదలివేసికొని, పొలముగట్టవై నను, భారతభోజనమును నివసించుగలగుట యెట్టిదో యూహించుటకూడ గలదు. ఇదియొక ఆలోచిక క్రియ యనినను అనవచ్చును. ఇంతకుండి ప్రజలు ఒక్కపట్టుదలతో, ఒక కట్టడిబాద, నిలుబడి, యెన్నికష్టముల కైనను జంకక, కారాగారముల బోవుటకైనను సిద్ధపడి, ఇండ్లు, వాకిళ్లు, పొడుపడిపోవుటకైనను విప్పకొని, పిల్లలనొన, మేకలతోను, గ్రామగ్రామములను వదిలివేసి, ఎవనిస్వార్థమును జలదరింపక, ఆశ్చర్యనిగ్గును కాదు! ఇంకను ఈ కథ ముగియునని చెప్పటకు నిలులేదు. కను పొందోమో స్థలములలో వీరిండ్లు కట్టుకొనిరి, కెడ్డార్థపు పన్ను విధించినటుల నొరతనమువారు నోటిను చేసిరి. ఇప్పుడీ ప్రజలు సుమారు ఇరవది ముప్పదివేలను కెడ్డార్థపు పన్ను చెల్లించవలసి యుండుటయే కాక, ఈ వర్షాకాలమున పొకలనుకూడ దెకలించుకొని, తిండి పరిమోక చోట వేసికొనవలసియున్నది. కాని చీరాల పేరాల ప్రజలు మాత్రము తుదముట్ట పోట్లాడుటకు కృతసిద్ధులయి యున్నారు. ఈ కార్యభారము నంత ను దైవశక్తిగల బహుచాకచక్రముతో బ్రవర్తించుచున్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి నాయకత్వము ఆచార్యగోపాలమునకు ప్రేమావహమైన దగుటచే నాశ్చర్యము లేదు. ఈయొక్క చీరాల కథతోనే గుంటూరు జిల్లా ప్రజాశక్తి విజృంభణయిన ఆగ్రహము వహించిన దనుట నిర్వివాదాంశము.

రేపల్లె

ఈ యొక్క విషయముతోనే గుంటూరు జిల్లా యొక్క ప్రాముఖ్యము ముగియుట లేదు. రేపల్లె మ్యూనిసిపల విషయములో నా గాగ్రహముల చూపుచున్న జనశిశ్చయము అద్భుతము. అర్జీలయినవి. రాయబారములైనవి, మంత్రులతో ముచ్చటలైనవి, అన్నియు సుదకు బట్టగాని లైనవి. అధికారులు నిరంకుశప్రభువులు. ప్రజాప్రతినిధుల మని చెప్పుకొను మంత్రులను వారిని తలదన్నినారు. రేపల్లెలోని ప్రజలు దరిద్రులు, బ్రాహ్మణులు, బ్రాహ్మణేశ్వరులు, ఎల్ల రైకకంఠ్యముగ మ్యూనిసిపాలిటీకి వలదనుచున్నను, వారికిలై దానినియిది వారినిబాధపెట్టు అధికారులెంతటి బాధాభ్యుక్తులను వహించుచున్నదియు వేరుగ జెప్పవలసినది. రేపల్లెపొరులు సరియొక గత్యంతరము లేక చీరాలవారివలెనే అసహాయపథతి నవలంబించి, ప్రజాశక్తియన నెట్టిదో లోకమునకు బాటుచున్నారు. మిదలను మేడలను వేలము వేసికొని పోవుచు కాక! రాతిగోడలనుధ్యను బంధించి వేసెదరు కాక! రేపల్లె పొరులు మ్యూనిసిపాలిటీకి లాబడుటకు మాత్రము విప్పకొనబాలమని శిష్యముపట్టిరి. అప్పుడే ప్రముఖులు చెరసాలలలో పను బట్టిరి. వారంట్లు, అరెష్టులు, జరిమానాలు, శిక్షలు మొదలగునవి వారియాత్మనిశ్చయమును బలపరచుచున్నవే కాని తగ్గింపలేకున్నవి. జనులలో నైకమత్తమునకు, కార్యదీక్షకు, సహనమునకు, ధైర్యమునకు ఇంతకంటే వేరు నిదర్శనమేమి కావలెను?

పల్నాడు

ఈ రెండునిదర్శనములే కాక, జాతీయవిద్యయందు లెనా లి పాఠశాల, నిన్ను జాత్యభ్యుదయమున సత్తెనపల్లితాలూకాలోని కృష్ణాశ్రమము, అబ్బారీపేటను మొదలగు ప్రయత్నము లెన్నియొకలవు. ఇవియున్నయు నటుండ, పల్నాడుతాలూకాలోని అడవులకు సంబంధించిన పరిపాలన నానాటికి దుర్భరమై పల్నాటిప్రజల సహనమును దాదాపుగ తప్పునట్లు చేసి నది. హిందూదేశీయులంత సహనశీలురు లోకమున నెచ్చటను లేరు. హిందువులు సర్వమును దైవాధీన మని నమ్ముదురు. ఏకస్వము వచ్చినను అత్యధి అధిభౌతిక మైనను ఆధ్యాత్మికమయినను కర్మము ననుభవించక తప్పదను విశ్వాసమే వారిని నిశ్చలమన స్థలముగ జేయును. కాని దేవికైనను ఒకమితియుండును. అమితి మీరినప్పుడు మానవస్వభావము సహించి యూహించు. కర్మసిద్ధాంతముచేతను, చిరకాలానుగతమైన నాస్థ్యము చేతను, విశ్లేషతనుండు ఆగ్రగణ్యులైన హిందూదేశీయులు కూడ తమయాదానీశ్యమును కదలివేసి కఠింహార్దముల నవలంబించవలసిన తరుణము పల్నాటి ప్రజలపాలిట బడినది. పల్నాడు కొండధూమి, అడవిప్రదేశము. అచ్చటిప్రజలకు అడవిలో గాలుపెట్టినది జరుగదు. పల్నాడుగ్రామస్థులు అడవిలో గాలుపెట్టకుండ మెలగజాలరు. ఫారెస్టుకానివారు కఠినమయములచే గ్రామముల చెంతనున్న ప్రదేశములను గూడ రిజర్వులో జేర్చి ప్రజలకు హింసపెట్టుచున్నారు. పల్లెలపొందు మొదలగు గతినయినయును లెంతయోగములో నా గ్రామస్థులకే తెలియవలెను. అందులో ఫారెస్టుఉద్యోగుల దౌర్జన్యమును గూర్చి చెప్పవలసికాదు. పల్నాటిరెయితులు తురకు విసిగి, వేసారి, గత్యంతరములేక, ఫారెస్టు ఉద్యోగులవై బహిష్కారమును ప్రయోగించిరి ఇక వారు చేయగలిగినదేమి? వారిమాట నినువారులేరు. వారి అడవి మొల లన్నియు నిజముగ అరణ్య రోదనములయ్యెను. సంఘబహిష్కారము కూడ నొకవిధమైన దౌర్జన్య మనుమాట నిజమే. బహిష్కారమునకు బాల్పడినవారు తిండిలేక చావనైనను జావలెను. లేదా జేకము నైనను విడిచి పోవలెను. ఇంకొక గత్యంతరము లేదు. ఇల్లు దొరకదు. మంగలి తువముచేయదు- చాకలి బట్టుట తలకదు- కోమటిబియ్యమును విక్రయించుట. తుదకు బావిలో నీరైనను తోడుకొనియెత్తురు. ఇక నాయకత్వము బ్రతుకు పెట్టుకొని పల్నాడు తాలూకాలో నలుబది గ్రామములవారు ఫారెస్టుఉద్యోగుల బాధపడబాలక, వారివై సిలయుధమును ప్రయోగించిరి. ఇది రెండుమూడుమాత్రములనుండియు నిరాశూటముగ సాగుచున్నది ఈ ప్రపంచ ప్రయత్నమువలన ఫారెస్టు ఉద్యోగుల యాధిపత్యము ఆ పల్నాటిసీమలో తుదముట్టినదని చెప్పవచ్చును- గుంటూరు జిల్లా కలెక్టరైన పీల్లదొరగారు- వీరిపదవికి వచ్చి రెండుమాసములైనను కాలేదు- గురజాల, మాచర్లగ్రామములలో మకాంచేసి ఈ బహిష్కారప్రయోగమును స్వయముగ జూచుటయే కాక, తాను గూడ దానికి గురియ్యెను. జిల్లాకలెక్టరు అధికారి. పరిపాలక జాతికి జెందిన రాజబంధువు. ఒక గ్లాసెను పాలు గాని, ఒక కోడిగుడ్డుగాని దెప్పించుకొనలేకపోయిన తరువాత, ఇక కాసన మెక్కడో ఈయోద్యమము నైనను ఆపవలెను. లేదా పల్నాటికి స్వరాజ్యము నైనను ఇయ్యవలెనని కలెక్టరు లోలోన తలపోసి, దండోపాయమునకే బూనినను, ఒక ఫారెస్టునాకరు భోజనము చేయుచుండగా వాని విస్తరిని లాగిబారవేసి రను నేర మారోపించి ముగ్గురు మహమ్మదీయులకు సుమారు ఎనిమిదేసి మాసముల చొప్పున కఠినదండనను విధించెను. ఇంతటిదో తృప్తి పొందక, గుంటూరు నుండి వచ్చి అచ్చట విడిచివేసి యున్న బ్యాండ్లను ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారిని, జిల్లాకోర్టు వకీలు మాడభూషి నరసింహాచార్యులుగారిని, నోటిను చేసి క్రిమినల్ ప్రాసీజరుకోర్టు 107 నెక్సస్ క్రింద జమీని నియంత్రణనైనదని కోరెను. అసహాయవాదులైన వీరియ్యెరును అందుకు నమ్మతింపక నిరాకరించిరి. అంతట వారిని అజుడునిమిసములు విచారించి ఒకసంక త్యరము విడిచెనును విధించెను. తమ శిక్షములను బాపుటకు వచ్చిన ఈ యుధయ జేకధర్మలను చెరసాలకు బంపినందుకు ఆ పల్నాటి ప్రజలలో గలిగినరోషములనును కలెక్టరు నలవికాదు. ఆయుధయులు ముందుగ వారు నిగ్రహముతో నుండవలసినదని గాంధీమహాత్ముని అహింసా మంత్రము నుపశేయించి యుండని యెడల అనట ప్రవహించు చంద్రవంకలోని నిర్భలశులియులు ఎర్రబారడి వేమా యెవరును జెప్పజాలరు. ఆపల్నాటి వీరులు కారమును నిగ్రహమును వహించి అసహాయోద్యమమునకు వన్నె తెచ్చిరి.

గుంటూరు

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ గారు, మాడభూషి నరసింహాచార్యులుగారును, శిక్షింపబడిరిను వార్ల దావా నలమునలే మండల మంతయు బ్రాకిపోయినది. అసహాయోద్యమమునకు బ్రబల దుర్గము అయిన గుంటూరులో కార్యోత్సాహము చెప్పు నలవికాదు- కర్తవ్యము మొదల నే కొట్టు మూసివేసిరి న్యాయవాదులు సమావేశమై ఒక వాచానువంతు కోర్టులను బోనూడదని నిశ్చయించుకొనిరి శిక్షలు జనులను భయపెట్టుటకు బదులు వారి మనోనిశ్చయమును బలపరచెను. గుంటూరులో నున్నంతమంది సేవాద్రులు మరియే కట్టణమునందును లేరు. వాచ్చెరు చెరసాలలకు బోవుటకు సంసిద్ధులై యుండిరి- ఎన్ను డెవరికి క్రియలు వచ్చునో యని తగిన ఏర్పాటు లన్నియు జేసికొనుచుండిరి. ఒక్కొక్క మనిషి కైదుబోయిన నూరుమంది పోవుటకు నిర్దేశమయింది. పురజనులలో నావేశము క్రమక్రమేణ హెచ్చుచుండెను. శిక్షింపబడె లక్ష్మీనారాయణ గారి సతీమణి లే భర్త కంతభావమును బూలములతో నలంకరించి, వారి స్థానమును తానాక్రమించి, స్త్రీలలోగూడ నీ యోద్యమమును సాగించెనని తన ప్రాణేశ్వరుని ఉత్సాహ పరచిన ప్పుడు ఎవరి న్యాయము అసహాయోద్యమములతో బులకరించదు? ఆమెకు వాద్యకుటకు మరియొక వీరి వనిత కలదు. వేళ్ళవృత్తిని బరమహేయముగ నెంచి, దానిని విడనాడి, శక్తులార్ధణమునకై పాటుపడుచున్న యామినీపూర్ణ తిలక యను సాధ్వీమణిని గూర్చి పాఠకులహృదయాల కిడితలకే తెలిసియుండును. ఈయనయు నే డీ యుద్యమమునకేరి. దేన యసమాన వాక్కుతురుతో స్త్రీ జనమునందు శక్తిశక్తిని బ్రకటింపజేయుచున్నది. కర్తవ్యము ఒక్కొట్టుమీద కొట్టు మూసిరి. ఫారెస్టులో పని నిలిపివేయుటకై, పనివారలను సహితము పనిపొటలను మానివేసిరి- న్యాయవాదులు కోర్టులకు బోకుండుటకై, పని పొడుపడిన దయ్యపుకొంతలకై నుండెను- స్త్రీలలో నుత్సాహమినుచుండిరి, పురుషులకు ఆహారమైన ధైర్యనావానములను గలిగించుచుండెను. బాలరతును గడుపుటవై దృష్టి తప్ప పాఠశాలలకు బోవుటకు ఇష్టపడకుండి - ఏనిననుమన నెవరికి క్రియలు వచ్చునోయని ఆతురతతో నెరుకే మానుచుండిరి. ఎచ్చటబాదినను ఉపన్యాసములు, ఉత్తేజముచే పరిపాటయినిన తనివారం దువీధులలో గుంపులుగుంపులుగ తిరుగ సాగె. పోలీసువారిలో ఎప్పుడెట్టి సంఘర్షణ జరుగునోయని నాయకులు గ్రామీణులలోక గగన బందోబస్తులను జేయుచుండిరి- చాలంటేదగ్గ నుద్ధవచి అల్లలుజరుగకుండ ఏర్పాటులనుజేసిరి. గుంటూరు ప్రజలు తిరుగుబాటుచేసి సర్కారువారి ఆశీసు లన్నియు నాశనముచేసెనరను భయముతో ఆశీసులకును, బ్యాంకులకును, పోలీసు ఘాటునువేసిరి- ఇంకను పోలీసు సిబ్బంది చాలదను భయముతో జిల్లాకలెక్టరు విశాఖపట్టణము కృష్ణాజిల్లాలనుండి పోలీసునిజర్వను విలిపించుకొనెను- వీరెల్లరు యుద్ధమునకు బోవు నై కులతర ఆయుధపాత్రలై వీధులలో గట్టి తిరుగుచుండిరి- జనుల మొగములను వారును వారి మొగములను జనులును, జూచుకొనుచుండ గట్టి బిగువుతో గంటలు గడచిపోవుచుండెను- ఆపట్టికి కొట్టుమూసి అయిదుదినములైనది- ఇక రెండుదినములలో వారి తాళము ముగియనున్నది- ఇంతలో నొక పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు మార్కెట్టుకు బయలుజేరి కొట్టుతెరువకలసిన దని తెలియించుచుండెను. కర్తవ్యము, తని తరులు నంలకొలిది వానిచుట్టును మూగుచుండిరి. తెరచెన రా లేదా యని తెత్తము వాడించెను. ఇంతలో మద్ది వేంకటసుబ్బయ్యగారువచ్చి “కర్తవ్య లిప్తమున్న తెరచెదరు- లేకున్న తెరువరు, వారిని నిర్బంధించుటకు పోలీసువారికి అధికారము లేదుఅని గట్టికెప్పునకి ఆ ఇన్స్పెక్టరు కోపోత్రమడై చుట్టును ముగియున్న జనులవై బెత్తముతో బ్రహరణములను ప్రయోగింపసాగెను. జనులు కోపావేశులైయున్నను, సహనముగోడను, నిగ్రహముతోడను బ్రవర్తించిరి. ఇంతటితో నీరసా ఇన్స్పెక్టరునకు మతి స్థిమితము తప్పి, అవకాశమునకై తడవులాగుచుండెను-

విద్యార్థులను చావబాదుట

నూర్యప్రకాశరావు గారు నూరువారు హైస్కూలు, కాలేజీలకుబోయి పాఠము లింకను ప్రారంభముకాక పూర్వమే, విద్యార్థులను బయటకు వచ్చివేయవలసినదని హెచ్చరించుచుండెను. మన సబ్ ఇన్స్పెక్టరు దానిని కనికన పెట్టక ప్రకాశరావు గారిని అరెస్టుచేసెను. వారంట్లు లేదు. ఏ నేరముక్రింద బట్టకొనెనో చెప్పలేదు. అంతట విద్యార్థులు చాలచిన్న వయస్సుగలపిల్లలు గురుగూడి ఎర్రపాగావై బెడ్డలు విసరసాగిరి. అవకాశము వచ్చినదని ఎగిరిపడుచు కొర

మదరాసు అల్లరుల విచారణ సంఘము

పెరంబూరు బక్కింగ్లాము, కర్నూట కమిటీల సమ్మేళన సంబంధించిన మదరాసు అల్లరుల గురించి విచారించుటకు ప్రభుత్వమునా రోజువిచారణ సంఘమును నియమించిరి. వ్రా కోర్టునందలి, గా. ప్రధానశాఖయ్యూర్తి సర్ విలియం ఏలింగు గారు విచారణసంఘాధ్యక్షుల వహించిరి. రా. బ. టి. యం. నరసింహాచార్యులు గారును, డి.బి. ఆర్. వెంకటేశ్వరం నాయుడుగారు విచారణసంఘ సభ్యులు.

ఈ దినము మధ్యాహ్నము కాననసభాసభ్యుల పుస్తక భాండాగారపు మందిరమునందు 2 గంటలకు విచారణ ప్రారంభ మయ్యెను. డి. బి. ఆర్. వెంకటేశ్వరం నాయుడుగారు 5 నిమిషములు ఆలస్యముగా వచ్చి నందువలన అంతరవర విచారణ ప్రారంభము కాలేదు. పోలీసుకమిషనరు సి. బి. యన్. వెల్లిగారును, అసిస్టెంటు కమిషనరుగారును, మున్నగు పోలీసు కాభిధికారులు విచ్చేసిరి. మధ్యాహ్నము 2-15 నిమిషములనుండి 5 గంటల వరకు కమిషనరుగారు అల్లరులను గురించి తరచు తెలిసిన విషయములను జెప్పిరి. విచారణ ప్రక్రియారూపముగా జరిగెను. గా. ప్ర. విలియం ఏలింగుగారు అనుదినము జరిగిన విషయములను గురించి ప్రశ్నించుచుండగా, పోలీసు కమిషనరు గారు ప్రత్యుత్తరము లిచ్చుచుండిరి.

ఆదిద్రావిడుల పక్షమున కాననసభాసభ్యులగు యం. సి. రాజుగారు ప్రతినిధిగా వచ్చిరి. వీని కంపెనీ తరపున బెంగళు గారును, బక్కింగ్లాము మిల్లుల తరపున రోడ్డుగారును ప్రతినిధులుగా వచ్చిరి. చూడే మిల్లుల తరపున ఒక ప్రతినిధి వచ్చెను.

ఈ విచారణ సంఘమువారు పెరంబూరు కార్మికసంఘ ప్రతినిధులు వచ్చి సాక్ష్య మియ్యవచ్చు నని దలుపగా, "మీ విచారణలో మా కేలాటి సంబంధములేదు. మేము వచ్చి సాక్ష్య మియ్యమని" కార్మికసంఘమువారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి అని అధ్యక్షులు చదివి వినిపించిరి. సాక్ష్య మిచ్చుట కర్తవ్య, కత్తి సామర్థ్యములు గలవారి కేల్లపట్టిని విచారణసంఘ కార్యదర్శి డిక్లరేషన్ గారితో సాయంత్రము ఇయ్యవచ్చుననియు, ప్రతిసాక్షి ఏలాటి సాక్ష్యము చెప్పినో ఆ పట్టిలోనే వ్రాయవలసి యుండు నని అధ్యక్షులుగారు తెలిపిరి. అటుతరువాత కమిటీవారు గోరిన సాక్షులకు సంక్షేమ పంపబడునని అధ్యక్షులు చెప్పిరి.

పులియంతోపు, వెక్కేరీ మోకోడ్డు, కర్నూటిక బక్కింగ్లాము మిల్లులఫలములు, అయోమార్గము, చిన్న చిన్న బాటలు, మొదలగునవిగల పటమును (ప్లాంట్) కమిషనరు గారు తెచ్చి మేజుమీద పటచిరి. విచారణ సంఘ సభ్యులు పటమూ రీపటమును పరిశీలించుచుండిరి.

సి. బి. యన్. వెల్లిగారి సాక్ష్యము.

జనవరి 26, 1921 వ నాడు ఒక సమ్మేళనము ముగిసినది. కర్నూటిక మిల్లులలోని ఏటలు తీసే కాళువారు జూన్ 20 వ తేదీన సమ్మేళనము. అంతట వీరు తేరుండ ఏలాటిపనులుసాగెను. కాబట్టి 24 వ తేదీన మిల్లుల పని అంతయు విలిపి చేయబడినది. బక్కింగ్లాము మిల్లులవారి చేత కూడ సమ్మేళనముచేయవలయు గట్టి ప్రయత్నములు చేయబడినవి. జూన్ 29 వ తేదీన ఈ కార్మికుల లండను కార్మికసంఘముతో తమ కేలాటి సంబంధములు ఉండ నక్కఱ లేదని ఉత్తరము ప్రజాజూన్ 20 వ తేదీన బక్కింగ్లాము మిల్లులపనివారందఱు సా సానుభూతితో సమ్మేళనము. ఆదిద్రావిడులు మాత్రము నుండి నిలిచిపోలేదు. 27 వ తేదీన బక్కింగ్లాము మిల్లు ప్రారంభించెను. అప్పుడప్పుడు పనికి తెల్ల వారిని సమ్మేళనము వారు ఎదిరించుచుండిరి.

పోలీసువారి జాకరూకర.

అచ్చటి పోలీసుస్టేషనులో పోలీసువారి సంఘ మొచ్చింది. 20 మంది సమ్మేళన కార్మికులు బెడలె చున్నారని ఆదిద్రావిడులు 24 వ తేదీన మాకు ఒక అర్జీ కొనగా, 107 వ సెక్షన్ క్రింద మేము కేసుచేసితిమి. 7 మంది కేసుచేసితిమి. 6 గురిని వదలి పెట్టితిమి. ఒకడు పూచీక వ్రాసి ఇచ్చెను. తమ ఇండ్లమీద రాళ్ల వర్షము కురియుచున్నది. 29 వ తేదీ ఉదయమున ఆదిద్రావిడులు ఒక సబ్ ఇన్స్పెక్టరుతో మనవిచేసిరి. ఈ ఆదిద్రావిడులు మిల్లులకు వెళ్లుచుండి వారి క్రతువులు వారిమీద రాళ్లు రుద్దిరి. పోలీసులు వారి ఇద్దరిని అరెస్టుచేసి నగర పోలీసు చట్టపు 15 వ సెక్షన్ ను వారిమీద కేసుచేసిరి. వారిని జామీనుమీద వదలి పెట్టి, ఇన్స్పెక్టరుతోనుండలి సెక్షన్ క్రింద 20 మంది మీద పెట్టితిమి.

గుడిసెలను తగుల పెట్టుట.

ఆ మధ్యాహ్నము 12 1/2 గంటలకు పులియంతోపు ఇండ్లు తగులగా నెను. 95 గుడిసెలు కానిపోయెను ఇండ్ల

40 గుడిసెలు మిల్లులలో బనిచేయుచున్న ఆదిద్రావిడులు మహమ్మదీయులవిగాని ఒక్కటి అయినను హిందూమతము లదికాదు. ఈ గుడిసెలు కాలిపోవునపుడు, ఆదిద్రావిడులు మున్నగువారు మిల్లులలో పనిచేయుచుండిరి. 10 నిమిషము లలోపల నివృత్తార్థులు ఇంజను పరుగెత్తుకొని వచ్చెను కొంతమంది కార్మికులు ఇండ్లమీద ఎక్కి ఇంజనుమీద రాళ్లను రుద్దిరి. రాళ్లు పడినందుకు ఎవ్వరిని పట్టుకొనలేదు. కాని నిప్పుంటిందనందుకు ఒకనిని పట్టుకొంటిమి. ఇతనిమీద కేసుపెరిస్కారముగా లేదు.

29 వ తేదీన ఏమిగలభావములేదు. 80 వ తేదీన 20 మందిమీద సెక్షన్ క్రింద కేసులు జరుపబడినవి. రాత్రి 8 1/2 గంటల తిరిగి 19 గుడిసెలు తగుల పెట్టబడినవి. అప్పుడు ప్రజలగుంపు చాల గలభా చేయసాగెను. పోలీసు గుంపు తిరుగుచుండగా, ఒక గుంపుము వాకిట ఉండిన కొందరు వీరిమీద రాళ్లు విసరితేసిరి వీరు పరుగెత్తుచుండగా, కార్మికులగుంపు వీరికి ఎదురుగా వచ్చెను. పోలీసువారిని తరిమివేయుటకు యత్నించిరి. వీరు ఇద్దరినీ అరెస్టుచేసిరి. అందులో నొకడు ఒక సబ్-ఇన్స్పెక్టరు మీద కత్తిని విసరితేయగా, అతని ముక్కుకు దెబ్బతగిలెను. ఈ కేసు లింకను పరిస్కారము కాలేదు.

క్రొత్తపోలీసులను తెప్పించుట.

అంతట నేను చెంగల్పట్టు, ఉత్తర ఆర్కాటు, చిత్తూరు నెల్లూరు, కడప, కర్నూలు జిల్లాలనుండి పోలీసులను తెప్పించితిని. జూలై 1 వ తేదీనుండి 6 వ తేదీ లో గావీరందరు మదరాసు చేరిరి.

తిరువతిక్కేరి మహమ్మదీయులు దం డెత్తి రానున్నారని మాకు ఒక వార్త వచ్చెను. అది కేవలము కింకదంతి యని నాకేప్పుడు తోచుచున్నదిగాని అప్పుడు అది నిజమేయని నేను తలచితిని. కొంతకాలము క్రింద పశువులను చంపునపుడు దగ్గర హిందువులకు, మహమ్మదీయులకు ఒకతగవు జరిగినా మూడు నెలలక్రిందట వీరి తగవు మానెను. ఇరుపక్షముల వారికి మైత్రితగినది.

అదినము సాయంత్రము రాజధాని పేజిస్ట్రీలు లోలో గాడను, మోయరు గారును, మోపులు గారును, నాతో ఈ విషయములను గురించి సంభాషించుచుండగా, స్లాటరు హానువద్ద ఉండే గుడిసెలను కాలిపోయెను. ఒక నెంకుటిల్లు కాలి లేదు. ఉత్తర ఆర్కాటు పోలీసు లచ్చట వెళ్లుచుండగా, ఒకని మీద తుపాకిగుండు వర్షివడినది. వాడిప్పుడు గాయమును తుడుర్చుకొన్నాడు. మేము 11 గంటలకు కార్మికసంఘపు భవనమును సోదాచేసితిమి. మా కేసు అగుపడలేదు.

సైనికులను పిలిపించుట

మిల్లులను మహాచేయటకు రివల్యూ పోలీసులను అచ్చట వచ్చట పెట్టితిమి. రాత్రి 10 1/2 గంటలకు సైన్యము మోటారు బుడ్డలో వచ్చెను. వీరందరు (80 మంది) పోలీసు స్టేషనును కాపాడుచుండిరి. మేము వెల్లిమాడగా, స్లాటరు హానువద్ద ఉండే గుడిసెలన్నియు కాలిపోయెను. ఒక నెంకుటిల్లు కాలి లేదు. ఉత్తర ఆర్కాటు పోలీసు లచ్చట వెళ్లుచుండగా, ఒకని మీద తుపాకిగుండు వర్షివడినది. వాడిప్పుడు గాయమును తుడుర్చుకొన్నాడు. మేము 11 గంటలకు కార్మికసంఘపు భవనమును సోదాచేసితిమి. మా కేసు అగుపడలేదు.

జూలై 2 వ తేదీన నూర్యోదయ మైనప్పుడు కొన్ని ఇండ్లు తగుల పెట్టబడినవి. స్లాటరు హానువద్ద మరొక ఇండ్లు కూడ తగుల పెట్టబడినవి. చిత్తూరు రివల్యూ పోలీసులలో

సి. బి. యన్. వెల్లిగారి సాక్ష్యము.

అధ్యక్షులు ఇట్లు చెప్పిరి. పులియంతోపు పడమటి భాగము, స్లాటరు హాను, పెరియ నాయగం పీఠి ఈ మొదలగు వానికి వేరేవేరే సంఖ్యలను వేసి ఒకపటమును తయారుచేసి నా కియ్యవలయును. ఏతేదీ ఏయే భాగములు నాకేసము జేయుటదో గుర్తు పెట్టవలయును. పూరిగుడిసెలు ఎచ్చట కాలిబడలేదో, అవిగూడ పటమునందు చూపవలయును.

సి. బి. యన్. వెల్లిగారి సాక్ష్యము. అట్లు నే చేసెదను. మిల్లులవారు సమ్మేళనమువారు ఒక తేదీలోగా తిరిగి పనిలోవేరవచ్చునని తెలియజేసిరి. అట్లు రానివారు తరువాత చేరవలెదల క్రొత్తవారుగా నెంచబడుదురని వారుచెప్పిరి.

ఇంకోకసారి 15 వ తేదీన ఇండ్లు కాలిబడినవి. కచ్చి కొడుగుడిసెలు (వ్యాసరవాడిగల్లు) కాలిబడినవి. ఇది సాయంత్రము జరిగెను. ఒక చిన్న ఇల్లుమాత్రమే తగుల పెట్టబడినది. కొలదిసేపులోనే అగ్ని జ్వాలలు చల్లారబడినవి. దీనిని గురించి ఎవ్వరు నిప్పుంటిందో మాకు తెలియదు.

16 వ తేదీన 5 మంది వ్యాసరవాడిలో నిప్పుంటిందుకు ప్రయత్నించిరి. ఇది 10 గ. 50 నిమిషములకు (ఉదయము) జరిగెను. గ్రామస్థులు వారిని తరిమిరి. ఇద్దరు తప్పించుకొనిరి. ముగ్గురు చిక్కిరి. వారు హిందూమతములు. వారు ఆదిద్రావిడులు కారు. వీరిలో ఇద్దరు బక్కింగ్లాము మిల్లుల కార్మికులు. వారిమీద కేసు చేయబడినది. 110 కిలోస్పృటిక్రింద వారి మీద కేసుచేసితిమి. వారు కదిలిపెట్టబడిరి. పోలీసువారు లేనిపోని కేరములను కల్పించినట్లు మేజిస్ట్రేటు వ్రాసెను. వార్తా పత్రిక లిందును గురించి వ్యాఖ్యానముకూడ చేసినట్లున్నది.

అధ్యక్షులు:—అతీర్పు చదివినతర్వాత ఈ విషయమై మేమందరము ప్రశ్నించెదము. ఎప్పుడప్పుడు పోలీసువారు ఆ యధములను వాడిరి?

సి. బి. యన్. వెల్లిగారు:—ఇకా సెక్టరు నార్తగారు బల్లెములను వాడవలసినవచ్చెను. 7 వ తేదీ రాత్రి తుపాకులు ప్రయోగించ బ డె ను. నే న చ్చట లే ను. ఇన్స్పెక్టరు వచ్చుగాడ అజ్ఞ ఇచ్చిరి. రెండవసారి బల్లెములను వాడవలసినవచ్చెను ఒకడు ఒక్కఁడు ఇకా సెక్టరును కత్తి తో పొడువవచ్చెను. వానికి ముక్కుమీద గాయముతగిలెను. నార్తగారు మొదటిసారి బల్లెములను ప్రయోగించినప్పుడు ఎవ్వరికి దెబ్బలుతగిలి, వైద్యశాలలకు గొనిపోబడలేదు. తుపాకులను ప్రేల్చినప్పుడుగూడ ప్రజలకు దెబ్బలు తగులలేదు. పోలీసువారికి అనేకమందికి చిన్న చిన్న దెబ్బలు తగిలినవి. ముగ్గురు పోలీసులు తుపాకులతో కాలిబడిరి. మొదటితేదీనాటి రాత్రి ఒకడు, రెండవతేదీనాటిరాత్రి ఇద్దరు ఇందులో నొకడు మృతినొందెను. రాళ్లు రుద్దుటవలన అనేకమంది పోలీసులకు దెబ్బలుతగిలినవి. ఇకా సెక్టరు స్మిత్తుగారి పొట్టుమీద రాతి దెబ్బతగిలినది. ఆయన వైద్యశాలలో చికిత్స పొందుచున్నాడు.

ఇండ్లమీదనుండి ప్రజలు మామీద రాళ్లువేయుచుండిరి.

నా భావరసం కృష్ణుడు.

దావుమృగిని అపహరించున చావమోదనాగెను. ఒకమహా మృగియబాలుని రామయ్య వర్మయ్య లేచిపోయి రక్తము ధార లుకట్టెను. అంతటితో నుమామృగియలకు బట్టరాని కోపము వచ్చి మండిపడుచుండెరి. ఆసమయమున కొండ వేంకటప్పయ్య ప్రధ్వలు వారిని కాంటింపజేయనియెడల ఆసభావస్వల్పరు ముబ్బయ్యనాయకుని ఏమి అయ్యెడివానో చెప్పజేయ. ఆతడు లేచినదియు మంచిది. ఈనూర్వప్ర కాళరావుగారి ఆరెట్టు రానో వు యావద్రమనకు ప్రభునూచన. వానియరెట్టును, బాలన ను గొరడాతోగొట్టెను వార్తయూ, నలువైపులకు ప్రాకుట తోడనే జరుగు సభావైలుమట్టును మూగుచుండెరి. ఏమిగలభా వునగు నేమోయని వాచుంటియై కొండా వేంకటప్పయ్యగారిని పిలుచుకొని వచ్చుటకు బయల్గెత్తిరి. వా రానోజును నున్నగా నుండిరి. అయినను చెండుమెతుకులు నోట్లోనేసికొని జనులు గుమిగూడి యున్న చోటునకు బయలిడిరి.

గుండురావుగారు

దైవభక్తు ఆసమయమున నే వెన్నెక్కువర్షపు పీఠాన్ని టి కల్పెరు గుండురావుగారి కా జట్కూబండివై బోవుచుం డెరి. వీరు వెనుక ఆల్పారీపాటల సందర్భములో కొండ వేం కటప్పయ్యగారిని అప్పట్లోనే నిందించుచున్న సంగతి ఎల్ల రెంగిన విషయము. గుండురావుగారి కడుగు నలుగురు నోటబ డుటచే వారిబండి వచ్చుచుండుట తోడనే, కొంగులు బాలు రు ఆబండివై రాళ్లు యవ్వసాగిరి ఆమహావ్రమననే అవో టికి వేంకటప్పయ్యగారు పరుగెత్తుకొని వచ్చుచుండెరి. ఈయా వత్తును వెంటనే కనువెట్టి మూకలోనుండి కచ్చముతో సందు చేసికొని బండివెనుకకు బోయి చేతులెత్తెనువెట్టి, "రాళ్లు యవ్వ వలదు వలదు" అనిగొంతుకచ్చివ్వకొని అవచిరి. ఆ రాళ్లు పాప మా వేంకటప్పయ్యగారివై బడుచుండెను. వారి వేళ్లన్నీయు గొట్టుకొని పోవుచుండెను. అయినను ఆబండి నవలకు గురవీ తముగ బంపుతలకు ఆరాళ్లవర్ష ములో నిలువబడి గొప్ప యుప ద్రవమును కల్పించెను. గుండురావుగారి భార్యయొక్క మం గళన యను గాపాడిన వేంకటప్పయ్యగారు మాకను వెం బడిన 10 తనవై రాళ్లు యవ్వచెనని సిగ్గుబిడియును లేక పల్లికు కొద్దు తప్పుడు ప్రమాదముచేసిన మహాభావుడు ఈగుండు రావుగారు. పాపము కలుచుగాక!

కృష్ణుని జన్మస్థానము

ఇక నేమన్నది! వాపము ముడిదన. మేఘము లన్నియు దట్టముగ నల్లుకొనినవి. శనివారము ఉదయము 11 గంటలైనది. వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు భోజనముచేసి గాంధీమహాత్ము నకు ఉత్తరము వ్రాయుటకు వ్రారంభించిరి. ఇదియే కడపారి యుత్తరముని వ్రాయబోవుసరికి ఒక పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు ద్వారములకుడ ఎర్రకాగితముతో హాజరయ్యెను. వేంకటప్ప య్యగారు రంతట కలముక్రిందవైచి వైనబట్టచేసికొని "నిధము మీపిలుపుకొఱకు నిరీక్షించుచున్నాను" అని చిరునవ్వుతో బల్కి కృష్ణుని జన్మస్థానమగు కారాగారమునకు జరిరి. ఆసమ యముననే మరయుగ్గురు పెద్దలగుండ శ్రీమణులును వచ్చెను. వారిలో మానుయ్యగారు ప్రగా రొకరు. వీరు వైశ్యవర్ణులగు ముగ్గురు. ఏడు సంవత్సరములు విరోధాఖండమునం దుండిరి. బ్యాంకర్లయ్య ఆవృత్తి నకలంబించక జిల్లాకాంగ్రెసు కమిటీకి కార్యదర్శిగనుండి అత్యుత్సాహముతో కార్యదీక్షతనుబాపు చుండెను. తక్కినవారు వర్తకశ్రేణులు. మద్ది ముబ్బయ్యగారిని చీరుకుర్చి బసవయ్యగారిని గుంటూరుమండలములో నెరుగని వాడులేరు. వీరు అసహాయాద్యయమునం దెక్కువగ బాల్సాను చుండిరి. ఈ నలుగురును చిత్రిస్తాంతులై కారాగారమునకు వచ్చి ఇంకను మరియొకరికి శ్రీముఖమున్నదని కదలి వ్యాపించి నుండినదింపల్లి నరసింహారావుగారికిని తలచిరి కాని సత్యము కాదని వెంటనే తెలిసెను. ముగ్గురినీయు వైరువును కాబా సాహెబుగారివై యుండునని. ఇక మహామృగియలు త్రొక్కి నత్రాయలవలె లేచిరి. నాయకులు వారిని మందలించి శేషింప జేసిరి. తరువాత రామదండునాయకు డగు గోపాలకృష్ణ దుగ్గి రాలయ్యగారి కని తెలియవచ్చినది. వారు కాంగ్రెసుకమిటీ మీటింగుగొరకు జూబాయి పోయియుండుటచే వారికి వారం టింకను వారి కాలేదు.

కోలాహలము

ఇక చెప్పవలసిన దేమున్నది? ఆంధ్రమండలమంతయు ఆట్లు దిగ్భిల్లు ఉడికిపోయినది. దెబ్బవాడలో ఆదివారము కొట్టు మూసిరి ఏలూరులో పనిపాట లాగిపోయెను. సంగము ప్రారం భమైనదని జనులు చెప్పుకొనసాగిరి. ఆ నలుగురికి నలువదివేల మంది కారాగారమునకు పోయెదవనిరి. గాంధీమహాత్మునికి

వార్త తెలియుట తోడనే ఆనందభరితుడై, తనప్రక్కవై నుండి అడుగెత్తున ఎగిరిపడెనట! "చాలా సుఖోపయోగి. వారి తాళముమాడెను. సభలువద్దు. ప్రజలనుకాంతముగ నుంచుడు" అని మహాత్ముడు సందేశమును బంపెను. గుంటూరువర్తకులును అదైర్యముచెందక తమ సంతసమును దెబ్బబట్టె కొట్టును తెర చిరి. కొట్టును మూసిన వాగమురోజులలోను బీదలకొఱకు రెండు మాకలకొట్టును, రాగు జొన్న కొట్టును తెరచి యుంచిరి. కొట్టున్నీయు తెరచుటతోడనే అంతఃపూర్వమునైన భీతావ మామంతయు తొలగిపోయెను. కోపము సంతోషముగ బరిణ మించెను. దేశభక్తులు "బెయ్యి"ను గోరక చెరసాలలోనే ఉండిపోయిరి. నాటికి విచారణలేదు. అదివారము తెలపురోజు. సోమవార ముదయము తాలూకా కచ్చేరిలో జిల్లాకలెక్టరే స్యముగ విచారణ సేయు నని ప్రకటించబడెను.

త్యాగవిప్రభావము.

స్వామివాదులబోబట్టిన కలతర మతీతము. వేంకటప్పయ్య పంతులును బట్టుకొనిన పిమ్మట నింకను స్వామి మెక్కడ? స్వామిస్థానము లక్కడ? త్రాగుబోసులకు, జూదరులకు బక్కాపులకు, రాడీలకు ఉద్దేశింప బడిన 101 వ సెక్షనును సాత్వికసంపన్నుడను, లోకపూజ్యుడను, ఋషి తుల్యుడను, నగు వేంకటప్పయ్య పంతులుమీదనా? ఇక స్వామివాది వృత్తిని అకలంబించుటకంటె బరమనీచమైన కృత్యము లేదని స్వామివాదులు గాఢముగ నాటుకొనిరి. నువ్రసిద్ధ స్వామి వాదులకు గోవిందరాజుల శ్రీనివాసరావుగారును, దేశరాజు మానుయేరావుగారును, సభాసముఖుడను నిలువబడి తామక స్వామిస్థానములకు బోక వేంకటప్పయ్యగారు ఆచరించు చున్న కర్తవ్యమును తాము స్వీకరించి నిర్విఘ్నముగ కొనసాగి చెవమరి ఆశ్చర్యమందును జూసిరి. అంతట క్రిందస్వామి వాదులు సహితము వారియకుగు బాదలలో నడచెనమని తీర్మా నించుకొనిరి. గుంటూరుపట్టణములో మొత్తముమీద చిన్నలు పెద్దలు కలిసి రెండురు స్వామివాదులు స్వామివాదవృత్తికి సిగ్గు విడిచిరి. నెహ్రూగారు! ఇంక స్వామిస్థానములు చీకటికొల్ల యింకను ఏ 7 నరు స్వామివాదులలో మిగిలిపోయినను రెండు మున్సిఫ్రకోర్టులు, రెండు సబ్కోర్టులు ఒకజిల్లాకోర్టు పనిచేయు గలారెయ? కక్షిదారులు మాత్రము ఇకకోర్టులకుటకు సమ్మ తించురా? గుంటూరులోనే కాక నరసారావుపేట, బాపట్ల కోర్టులకుడ మాయబడినది సర్వారావుపేటలో నొక్కపట్టెద రు గారు మాత్రము మానుపట్టుకొని వ్రేల్చాడుచున్నారు. ఇక రెండవనూరుకు మననలు గారుకప్పు మరియెననలేరు. తెనాలి మెట్టలూరుకాను. బందరుకులే అచియు పల్లపులూరు. వీని భావమేమి తిరువలే? స్వామివాదులలోనే కాక ఉద్యోగస్థు లలోగూడ గలవరము వ్యాపించినది. కచ్చేరినిరస్తాదారు నిరు మర్తిరామాచార్యగారు డి. ఎ. డి. ఎల్ రాజేంద్రాచారి సచ్చివేసి రి. కలెక్టరు కచ్చేరిలోగూడ కోలాహలము మోచెను. ఒక టన లేచిని జీతము లిచ్చివేసినయెడల నూటికి 86 మంది గుమా స్తాలు విముక్తులయ్యెడివారని కదలి. కాని కలెక్టరు రాజకలెక్ట ర్లుగనుక జీతములను ఆయదన తారీఖువరకు ఇచ్చుకొడదని ఉత్తరవు చేసినట్లు చెలియుచున్నది. ఏమైనచేమి, అసలు స రాగ్గురు కోటలోనే కలనరము ప్రారంభమైన సంగతి జిల్లా కలెక్టరులకు తెలిసినది. సి. వి. డి. వారికి లెక్కలేదు. ఏ గొంతున జానను వారే.

తిలకు సంబరము.

సోమవార ముదయము విచారణ ప్రారంభము. ఆ నాడే లోకమాన్యుని వర్ధంకుత్సరము పానకమునకు మిరియ ము లిగిలింపినట్లుగ నివిచారణ ఉత్సవమునకు ఒకటికొ నొస గెను. ఆనాడు కచ్చేరిలు, పోయేరైలునందలకొలది యాత్రికు లను గుంటూరునకువెచ్చి కడవే యుచుండెను. కూలిజనులకుడ తిలకుసంబరమంటయును గ్రామగ్రామములనుండి గుంటూరు నకువచ్చి విరుగబడుచుండెరి. ఆయదయము అతీర్థప్రభులు జూచి తీరవలయును. అన్యుతము! ఎవరిని జూచినను చేతిమాలు కన్త్ర ములను ధరింతువారే. ఎల్లరును నూతన వస్త్రధారలై కాన్య విమాచనమును జూటుచుండెరి. అయూరేగింపులు కావు. మేళ తాళములలో, భజనలలో బ్రతిపీఠింపండియు వానాసములు బయలుదేరినవి వారివై గాంధీ తిలకుల దిక్కుపరములు ప్రతిష్ఠింప బడెను. ఛత్రచామరములలో నీనూతనదేవముల ఉరేగింపు అతి శంబరముగ జరుగుచుండెను. ఈ సంబరములలోకల్ల శంబర ము, అతివృద్ధులమైనది. అతిభావధరితమైనది. స్వరాజ్య రధోత్సరము. చేమూలు వస్త్రములు ధరించి బాతీయగీతములను బాడుచు నుమారు నూరుమంది వారిరక్తములు ఆంధ్రపురజ్ఞువు

లను లాగుచున్నప్పుడు ఎవరి కనులనుండి అనందబాష్పములు కురిచుచుండును? శ్రీమతి శిశువున లక్ష్మీకృష్ణగారును శ్రీమతియూ మినీ పూర్ణతిలకాంబగారును ముందు నిలువబడి రథమును బయలుదేరిరి. కనుబోలిక నూగించుచున్న సే రాజదండమును కా నించునని ఒక కవిశేఖరుడు గాము చేసినవిధమున నీజూరవని తల తోడ్పాటురలన స్వరాజ్యనిధి బదయుటకు సంసయమేల? మధ్యాహ్నమునుమారు పరివేలయింది శ్రీమప్రజలకు అన్నదాన మొసగబడెను. దేశముయొక్క దాగిద్యుమన సెటిలో చూడ వలెననిన సంతోషము పిక్షించితిరకలేదు. వారు ప్రజలకే గను పడలేదు. ఏముకల బొమ్మలు, పండిపోయిన చర్యములు కుప్పించినబొమ్మలు నింపానిపోయిన కండ్లు గుడ్డ పీలికలు. దుష్కరదారిద్ర్యము మౌనుచేవరి నాడు ప్రత్యక్షమయ్యెను. ఆ స బరమున జీరకుల భూరిత్యవ్వి చేయటకంటె, మరియొక ఆనందకరమైన కార్య మేమి కలదు?

మహాభక్త.

నాటి సాయంత్రము మైదానములోనూడిన మహా సభ లహరిక సంక్లిష్టమై వర ఆవిరినత కన్పయెను. నర అదని యనుట కంటె, కేతల నా ప్రపన్థాలకృతమైన సరోవరమువలె నాటి సభాస్థితి తనరారుచుండెను. వారి మణులుసహితము నుమారు రెండువేలమంది సభ నలంకరించి కళాకోభితముగ జేసిరి. టంగుటూరి ప్రకాశముగారధ్యక్షులే కహించిరి. ఒకమేటి విదేశీపురుషుడు కాన్యమువై దెట్టిదనా ననంసార్గము గావించబడెను. ఆ కాన్యమునుండి మంటలును, భూములు నెగయుచుండ, ఇంతికాలులు దాన్యమున, వారి ద్రవ్యమున, వ్యాపారమున బంధించియుండిన నీవిదేశీవస్త్రప్రికా చము రోదనధ్యానము నేయుచు పంచత్యము నొందినట్లుండె. టంగుటూరి కాంతి కాంతి. కాన్యకు నుబ్రహ్మణ్యము గారు నుమారు రెండుగంటలు వికధారణ విదేశీవస్త్రబహిష్కార మునుగూర్చి మహాభక్తమును గావించిరి. మేటికవియగు బలిజేట్ల లక్ష్మీరాంజీతర్కగారు బభాసముల వ్యాదములను బులకరింపజేయుచు తాము రసభరితులగు రచించిన పద్యావళు లను మధురస్వరమున గానము చేసిరి. శీతారామకావ్యి గారు అతిగంభీరవాక్కుతో గుంటూరుమండలాధికర్తకును, స్వరాజ్యా ర్థతనగూర్చి ప్రశంసించి, కత్తూరుకముగ బొంబాయినుండి లేచిన స్వరాజ్యపతాకమును బ్రదర్శించిరి. వీరి యవస్థాస మును సభాసదులెల్లరును తన్నము లనుగ జేసివైచెను- ప్రకాశ ముగారి అధ్యక్షోపన్యాసము ప్రభావశేష పాడెదగు ఝంఝా వాగమువలె జనులహృదయములను జూరిరి మొనర్చెను. ఎప్పు డు దేశభక్తులను నిరవధానమున పట్టుకొని కారాగారముల బంధించి కలదని ప్రజలలో నదైర్యము ప్రలుటకు బయలు, వైర్యసాహసములును, అకావిశ్వాసములును విజృంభింపసాగె నో, అప్పుడే స్వరాజ్యస్థాపనమయ్యెనని చెప్పుటకు సంశయం పడనే! నాటిరాత్రి సభయే ఇది విజయని దృఢభావించినది.

విచారణ.

విచారణకర్త జిల్లా మ్యాజిస్ట్రేటు ప్లీడ్మెంట్ గారు. కొం డ వేంకటప్పయ్యగారు మొదటి ముద్దాయి. మానుమయ్యగార్ల మద్దివేంకటసుబ్బయ్య బసవయ్యగార్లు కరుసగ రెండు మూడు నాలుగు ముద్దాయిలు. వీరివైక క్రిమినల్ ప్రాసీజరుకోడ్డు 101-వ సెక్షను నేరముక్రింద బామిన కోరబడినది. వీరెల్ల రేకక్రమముగా కాంగ్రెసు తీర్మానము ప్రకారము బామినమ్మ టకు నిరాకరించి- వీరు బెయ్యలు కోరకపోవుటచే శనివారము మొదలుకొని మం శివారము కలకు వైరువులేయండి నలు జయులు ఆక్రమముగ మార్చివైచిరి. పగలు, రాత్రిళ్ళు, వేల కువేలజనులు తాలూకాఫీసుమట్టును గుమిగూడి యుండిరి. ఎప్పుడేమి జరుగునోయని పోలీసులులు ఆయుధబాణులై అధీనులునును ఒకపేవిధమున ఘోరాయుచ్చుచుండెడివారు. సోమవారము ఉదయము విచారణ ప్రారంభము డిప్యూటీ నూవరింబెండెంటు కనికొండల బ్రహ్మయ్యగారు కేసును నడి పిరి. సాక్షులులినిచ్చిరము. పాఠ్య సాధితయ్యంగారు (డిప్యూట్ల మున్సిఫు తనరాజధిక్షిని వెల్లడిచేరి- సాక్షును అలిగారు కూ డ మరియొక డిప్యూట్ల మున్సిఫువారిని మొదట సాక్షుమిచ్చు టకు తీసికొనివచ్చిరి- కాని యే కారణముచేతనో వారి సాక్ష్య మును వరలుకొనిరి- గుండురావుగారు డిప్యూటీకలెక్టరు చేసిన అప్రమాదము సంగతి వైరనూ వివరించినది. వారు ఒక స్వామి వాది సాక్ష్యమిచ్చుచు తననఖడ్గస్వగమని లోకులు అపహాస్య ముచేయుచున్నారనిచెప్పి విచారణకర్తనుకూడ నవ్వించెను. సోమవారము పదిగంటలకు విచారణ సమయ్యెను. మిగిలిన విచారణ తిరిగి మరునాటికిన ముదయమున ప్రారంభమయ్యెను

గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము

శాసనాతిక్రమణమును ప్రవేశ పెట్టుట.

(మా శక్తిని వినిపించుట.)

కాంగ్రెసు, ఆగస్టు 7:—రానుచున్న ప్రభుత్వములో గోదావరి జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము 5 వ తేదీన 2 గంటలకు సమావేశమై అయ్యెను. అనంతరము బరిగెడిదని గతకు కంటే ఎక్కువసంఖ్యయగు వచ్చిరి. ఈనాటి ఒక గంట నేటి కార్యదర్శియగు అభిభూతి బాటియోనసంఘసభ్యుడును అనుక్రియలును సాంబమూర్తిగారు బొంబాయిలో జరిగిన సభకు సభాసమావేశమును గురించియు వాడుకల యభిప్రాయములు ఉద్ఘాటించిరి. గురించియు తెలియజేయుటకు విశేషములను సభ్యులకు తెలిపిరి. 9 తీర్మానములు చేయబడినవి. అధ్యక్షుడగు గంటి నువ్వారాయణగారు విభాగవత్తుల ప్రయోజనములను రాలేకయును సభకు సుఖ ప్రాసాదామో జితావుగారు అగ్రాజాగ్రహతిగ నుండిరి. రాజయం (శ్రీ) తాలూకా కాంగ్రెసుసభకు కార్యదర్శియైక రంతివార్త బరిగెడి ప్రేమక సాంబమూర్తిగారు గోదావరి జిల్లాకు రెండు భాగములగా చేయుటకు ఒక తీర్మానము ఫార్మల్ గా నుటపడింది. ఒక అరగంటనేపు చర్చ జరుగరా బాటోపు సభకు అవిషయము నిజప్రత్యయమై. స్వరాజ్యసభి సామ్య తాలూకా సంఘములు భిన్నమైయును గుర్తి రెండవ విషయము వీరిని గురించి 2 గంటలకంటె తీవ్రమైన చర్చ చేయబడి తుదకు యీ క్రింది తీర్మానము అంగీకరించబడినది.

“గోదావరిజిల్లాలో నున్న అనేక స్వరాజ్యసభి (కన్వెన్షన్) గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘములో నుటపర్చి తాలూకావార్యుల అవసరము పెంచెడి తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘముల కొరత ప్రకారము స్వరాజ్య కార్యక్రమములకు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము వినియోగించుటకు అనుమతి. అన్నిటిలో మిక్కిలి ముఖ్యమైన తీర్మానము: “గోదావరిజిల్లాలో సంపూర్ణము ద్వారాసాహిత్యము గల వాతావరణము నిర్మయమైనందున కాననాతిక్రమణము గోదావరి జిల్లాలో ప్రవేశపెట్టవలెనని యాసభాసభ ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభకు సలహాజాబి తెలియజేయుట అభిభూతి బాటియోనసంఘముయొక్క కార్యనిర్వాహకసభయొక్క అంగీకారముల వలనవలయునని యీ సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు. ఆర్యుత్వాసభలో అంగీకృతమయ్యెను.

ఆం. కా. జా. సం. మన జాతీయతకాలకు రూ. 2000 లు విభజించి కొరత స్వరాజ్య కార్యక్రమము నిర్వహించుటకు రానున్న ప్రభుత్వము కా. కా. సం. రూ. 8000 లు యివ్వ నిర్ణయించబడినది. మండల కథ ఆగస్టు 20, 21, 22, తేదీలకు బహువర్ణనీయ అవ్వన సంఘమువారిని కొరకుట తీర్మానముచేయబడినది [అని నిర్ణయ అవ్వనసంఘము వారు అట్లుచేయుటకు తీర్మానించె] ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ ద్వారకు భో. కట్టాభి శ్రీరామయ్యగారు ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ అధ్యక్షులకు దగ్గరల గోదావరి స్వరాజ్యముగాను అభ్యుదయముగా నుండుటకు తీర్మానించబడినది. ఆ. కా. జా. సం. వారి తీర్మానములన్నిటిని యాజిల్లాలో ఆవరణలో పెట్టవలెనని తీర్మానించబడినది.

ఉదయమున విచారణప్రారంభించక పూర్వమే మ్యూజిక్స్టు సామ్యమును బట్టి మొదటి మధ్యమైన కేసులేదని దిస్మిస్ చేసెను- అంతట వేంకటప్పయ్యకుంటుగారు లేచి సభ్యుల నందును న్యాయమునందును ఆవరణమున్నయెడల తక్కినవారును కూడ తమరాలేక కాంతిపోషణమునే పాలుపడినది తెలిసికొనగలుగుదురని జిల్లా మ్యూజిక్స్టును నివేదించెను- త తాత తక్కిన ముద్దాయిలవై ఇద్దరు ముగ్గురు పోలీసు బంధువులవేరనుమార్చుచుండు రైతులవేరనుసామ్యమిప్పించిరి. తిరుపతి సాయంకాలమునకు నిలిపివేసి తుదకు తక్కినవారినిగూడ విడుదలచేసిరి- వీరి నందరిని ఖైదులో పెట్టినందుకు ఎవరివిచారము లేదు-విడుదలచేసినందుకును సంతోషములేదు- కాని ఈయందు తమవలన గుంటూరుజిల్లాలో తనములమున ఆంధ్రమండలమున కంతకును గలిగిన ఆకలిభయంతయని కాదు- పొటకపు జనమునకు సహితము ప్రస్తుతము ప్రభుత్వముయొక్క మర్మము తయై గ్రామ్యమునది- గుంటూరుజిల్లా మ్యూజిక్స్టు తన విచారణకూర్చుకొనే ఆంధ్రమండలమునకు గావించిన మహోపకారమునకు నందులు.

కృష్ణా ప్రభుత్వము

యాత్రికల సౌకర్యము

బెజవాడ మునిసిపల్ అధ్యక్షులగు డి. వి. నామయ్య రావు తమ మా క్లిష్ట ప్రాయశ్చిన్నము.

యాత్రికల సౌకర్యములకు చేయవలసిన ఏర్పాటులన్నియు పూర్తి అయినవి.

100 పాకలు చేయబడినవి. మొదటి కరగతి పాకలు 2 చేయబడినవి. వీటికి కినుకనకు రెండు రూపాయలు దాని పుచ్చుకొనబడినవి. 4 రెండవ కరగతి పాకలు 4 వాటికి కినుకనకు ఒకటిగ్గుర రూపాయలు దాని మూడవకరగతి పాకలు 4 వాటికి 8 అణాలు పుచ్చుకొనబడినవి. విషయము భేదాభిప్రాయము కలదు. కావున ఈపాకలు ఈ నెల 16 వ తేది నుండియు ఉపయోగించుకొన వచ్చును. పాకలు కావలసినవాడు దానియందుగలది దరఖాస్తు పెట్టుకొనవలెను. పాకలు ఒకటి విచారణ అధికము మున్నగు అధికము పొడిచబడును. నామయ్యగారు దరఖాస్తులు తంపువారికి దేరాల చేయబడును. భార్యదేవి నైజాం నగరులో అయిదు రూపాయలు మొదలు 10 రూపాయలవరకు నుండును. స్నానము చేయు స్థలములలో ప్రమాదములు జరుగుట నివారించుటకై మంచి ఈత స్థలములు నడవటకు వలయుగ నుండును. అనంతరము వై. కదియగులసిన చూడబడును.

ప్రచురణసంఘమువారి ప్రకటన

కృష్ణాప్రభుత్వము ఈ నెల 15 వ తేదీనుండి సెప్టెంబరు 2-వ తేదీవరకు జరుగును. ఈ సమయమున ముఖ్యమంత్రి బెజవాడ కట్టయనున అటవీలొడివడము చేరెదరు. 1909 వ సంవత్సరములో జరిగిన ప్రభుత్వరసందర్శనకు ఈ కట్టయనునది 18 అక్షర ప్రజలు వచ్చిరి.

బెజవాడయందు కలరా యున్నదని ప్రయాణికుల ఇంటిముఖమున హెచ్చరికలు చేయబడును. అతరవరాయలులైనవారు ప్రభుత్వ సమయమునందు స్నానము చేయని నిర్ణయించుకొనిన వారికి, ప్రభుత్వమువారు కన ఆరోగ్య సౌకర్యవంతమైయును గావించుచున్నారని ఇంటిముఖమున తెలుపుచున్నారు.

బెజవాడలో సౌకర్యము.

యాత్రికల సౌకర్యమునకు ఇతరకుంట 810 నీటి కొరతయనున ప్రత్యేకముగ 70 కొరతయనున ఏర్పాటు జరిగింది. ఈ కొరతయనునది కరకు భయము నందును. యాత్రిక తీవ్రత త్రాగవలయును గాని తేలికపాటైనది అవారోగ్య కరము. తట్టవారోగ్యము కావడముకై ప్రత్యేకముగ ఒక హాలు అవసరము, 2 వాటి అగిట్టెలు సజ్జములు, 4 కాటెరీ ఇప్పిచ్చెను నియమించబడినది. 4) పాకివాడ్లు అధికముగ కీడు జరిగింది. ఇంటి యాజమానులు కుళియగ కుడెచ్చెన సున్నము కొట్టి దొడ్లలో పెండు నుండవలె నుండుకొనవలయునని మునిసిపాలిటీవారు ఇ.టి.వారి నోటికుల నిచ్చిరి.

యాత్రికల సౌకర్యము స్నానముచేయు స్థలమునకు కరగతి 100 పాకలు చేయబడినవి. మొదట 8000 మంది ఈపాకలలో నుండవచ్చును. అత్యంతమో ఇతర అధికముగ పాకలు చేయవలెను.

ఇతరులు బెజవాడలో ఒక కైద్యశాల యున్నది. పుచ్చుకొనవలయున తాత్కాలికముగ మూడు కైద్యశాలలు స్థాపించబడును. రైలులోను కెళాబద్ధాన వచ్చువారు కైద్యులవే వేరీకొనవలయును. కలరాలేక ఇతర అంటు వ్యాధులు గలవాడు ప్రతిమారముగ ఏర్పడవలసివచ్చుచున్నది ప్రత్యేకించబడును.

ప్రభుత్వమున కర్మికులకు కాసిన పిల్లలకు భోజనము పెట్టి కాపాడుట తమగ కర్మికులకు ఒప్పజెప్పుటకు పోలీసువారు ప్రత్యేకముగ ఏర్పాటులు చేయవలెను. ఇదేవిధముగ స్వయం సేవకులకు చేర్చుటకు మరొకటి అసెను ఏర్పడవలెను.

జిల్లా ట్రస్టు కొనబడు బెజవాడలోని బుక్స్టును అసెనునుంట్లము రైల్వేవారు హెచ్చించెదరు.

స్వచ్ఛంద సేవకులు ఈ ఏర్పాటులుచేయుటకు సహాయము చేయవలెను. కట్టవారోగ్యము కావడముకై కైద్యకా భాధిదారులు ప్రత్యేక ఏర్పాటులు చేయవలెను.

శాసన తిరస్కారము

పూ. వాడుక (తేలికపాటు మహారాష్ట్ర) తిరస్కారము (వాడుక) 2: భారతదేశమునందును వాడుక కాననతిరస్కారతీర్మానమును నిదేశవస్తులమిచ్చురము పూర్తియగువరకు అనియాయములకు నిర్ణయించిరి. ఇట్లు చేయుటకు మూడు కారణములు గలవు మొదటిది తేలికపాటు కంటకు ద్వారా స్వరాజ్యము నెలకొల్పుట. రెండవది కాంగ్రెసు ఎంతవరకు తేలికపాటువచ్చుచును అంతవరకు నిదేశ కనుగొనట. మూడవది తేలికపాటు స్వతంత్ర్యమును నిరాపరాధముగా ప్రజలకు కాంతిపొందినది నెలకొల్పుట. ప్రస్తుతీద్వరవాటి ముడిమిద గొప్పకార్యక్రమము. కాననతిరస్కారతీర్మానము మొదించుట కట్టికారణమును ప్రభుత్వమున చేరి నుండు కాంగ్రెసునకును బలమునుబట్టి చూచుకొనుటకు నిర్ణయించుటచేసిరి. అందున అతరవరమొదలు కాననతిరస్కారమునకు బంతులేదని ప్రకటించెను. అధికారి అనిర్వచన విధానము అవలంబించుచున్నది. అయితే తరీఖులంత విషయనీటికి లేబడదని ఉపసంఘమునా రభిప్రాయము చేయబడును. కాననాతిక్రమము మహారాష్ట్ర రాష్ట్రములయందు ఆయా రాష్ట్రము సంఘములకు కార్యనిర్వాహక సంఘమువారియనుమతికై చేయవచ్చును. కాననతిరస్కారమునే ప్రభుత్వమువారి నిర్వచన ధానము నెరుగొనకుటకు బాటియోనసంఘమునా నిర్ణయించిరి.

ఈ తీర్మానము వాడుకలో పెట్టుట కొక కార్యనిర్వాహకసంఘ మొన్నుకొనబడినది. ఈ సంఘము వారికి కాంగ్రెసులో సరియమైన అధికార మియ్యబడినది. ప్రజల తీరికముగా కార్యనిర్వాహకసంఘము నెప్పకొనిరి. ఈ సంఘమువారు త్వరలో స్వరాజ్యప్రాప్తి యగునటుల ఉద్దేశమును జడపెడరని నమ్ముచున్నాము ఉత్తరసంఘము వారు తమకృత్యముల వారకు నిర్వహించిరి. హిందూజాత కొన్ని విషయనీటిను నెరుగొనవలసివచ్చెను. హిందూజాత రాజ్యాంగమును గురీతముగ స్వరాజ్యవర్మమును తేల్చుటకు నుంచికావలెను గావలయును. శాంతిమహిమ్మ దట్టి సమర్థుడగు వాడుకడు. ఉత్తరసంఘమువారు ఆయన యజ్జలకు కరసాహించి నిర్వహించుచును. ఈయోధులు అతరవరమైన విషయములను నివారించెను. జానీతవాదముల తేల్చెదరు. అభిప్రాయభేదములనుగూడ గలవచ్చును కాని సిద్ధాంతికరించిన విషయముల విజయముకై ఏర్పాటులై చనితేని విషయము గావలెను గాక!

అమకము

మూలబజారు హైరోడ్డునందు నెం 110 బరు గృహమున ఒక నూనె యంత్రము అమ్మకమునకు సిద్ధముగానున్నది. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

సాహిత్రాం రాంరత్న,

420 లంకశాలవీధి, సామలకాగుపేట మద్రాసు.

కావలెను.

పితాపురం తాలూకాబోర్డులోని బాలికా సాతశాలలయందు దుపాధ్యాయునిలుగ నుండుటకు గొందరుస్త్రీలు కావలెను. బ్రయినింగు వరితప్యాసయినవారైనచో నెల 1-కి రూ 16-లు జీతమును కానివార్కి రూ 13-లున్ను ఈయబడును. దరఖాస్తులు ఆగస్టునెల ఆఖరులోగా పంపవలెను.

(ad) చెలికాని లచ్చారావు ప్రసిడెంటు

తాలూకాబోర్డు, పితాపురం.

నమకము

బంగారు, వెండిరత్నముల నగలును ఇతర వస్తువులును వాడుక యిచ్చిన పుచ్చుకొని వైకము ఇవ్వబడును ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ 25, వై నాబజారు రోడ్, మదరాసు.

నగలు వాణ్యముగాను పూచీతోడన సరియైన ధరలకు తయారుచేసి విక్రయించుట వుంచబడును. తయారున లేనవాటిని అతిశ్రద్ధుముగా ఆర్డరు మీరకు తయారుచేసి యివ్వబడును. ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చి నగలు తయారు చేసికొన్నవారి వలన మా నమ్మకము తెలిసికొనవచ్చును.

ఈ క్రింద పేర్కొనబడిన వారు యీ క్రింది నిబంధనలను
సంతకమున సంతకమున సంతకమున సంతకమున సంతకమున

ಕೌಶಲ (ಪಾಪಕೃಷ್ಣ ಸಂಪದವಿಜಯದೊಳಿ,

இவ்வாறு இரண்டு மூன்று நாட்கள் பதவிக்குத்
 தயாராக இருக்க வேண்டும். ஆகவே நான் நான்
 நன்றாக இருக்க வேண்டும். இவ்வாறு நான்
 நான் இருக்க வேண்டும்.

१. ब्रह्मविद्यायाः काण्डः १०

D 126 W 100.

